

महाराष्ट्र शासन

वित्तविषयक विवरणपत्र FINANCIAL STATEMENT

(अर्थसंकल्प)
(BUDGET)

OF THE
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
FOR THE YEAR

२०१७-२०१८
2017-2018

[भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०२(१) अन्वये विधानमंडळास सादर]
[Presented to the Legislature under Article 202(1)
of the Constitution of India]

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई

२०१७

वित्तविषयक विवरणपत्र
FINANCIAL STATEMENT

(अर्थसंकल्प)
(BUDGET)

OF THE
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
FOR THE YEAR

२०१७-२०१८

2017-2018

[भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०२ (१) अन्वये विधानमंडळास सादर]
[Presented to the Legislature under Article 202(1)
of the Constitution of India]

महाराष्ट्र शासन
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
वित्तविषयक विवरणपत्र (अर्थसंकल्प), २०१७-२०१८
Financial Statement (Budget) for 2017-2018

अनुक्रमणिका
CONTENTS

	PAGE
प्रास्ताविक टीप INTRODUCTORY NOTE	३
प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ अर्थसंकल्प व सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ आणि २०१७-२०१८ चे अर्थसंकल्पीय अंदाज यांचे प्रधान शीर्षवार आकडे दर्शविणारी विवरणपत्रे.	३५
STATEMENTS SHOWING MAJOR HEAD-WISE FIGURES OF ACTUALS, 2015-2016; BUDGET AND REVISED ESTIMATES, 2016-2017 AND BUDGET ESTIMATES, 2017-2018.	

प्रास्ताविक टीप

शासकीय लेख्यांचे खाली दर्शविल्याप्रमाणे तीन भाग आहेत :—

भाग एक	एकत्रित निधी
भाग दोन	आकस्मिकता निधी
भाग तीन	लोक लेखा

राज्याचा एकत्रित निधी हा महसुली जमा, राज्य शासनाने उभारलेली कर्जे व शासनाने दिलेल्या कर्जांची व आगाऊ रकमांची वसुली या सर्वांचा मिळून बनतो व त्यातून शासनाच्या विविध कार्यांवर होणारा खर्च भागवला जातो. त्याकरिता, वित्तीय वर्षाच्या प्रारंभापूर्वी विधानमंडळापुढे आवश्यक त्या अनुदानांसाठी मागण्या प्रस्तुत केल्या जातात आणि वित्तीय वर्षाच्या कालावधीत वेळोवेळी पूरक मागण्याही सादर केल्या जातात. विधानमंडळाने अशा रीतीने संमत केलेली अनुदाने, विनियोजन अधिनियमात किंवा पूरक विनियोजन अधिनियमात अंतर्भूत करून त्याद्वारे एकत्रित निधीतून खर्चासाठी आवश्यक ती विनियोजने प्राधिकृत करण्यात येतात. ही अनुदाने मंत्रालयाच्या संबंधित प्रशासनिक विभागांच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या प्रत्येक प्रधान लेखाशीर्षाच्या संबंधात विभागवार देण्यात येतात. मात्र इमारतीची बांधकामे, जनजाति क्षेत्र उपयोजना यावरील खर्च आणि प्रादेशिक असमतोल दूर करण्यासाठी असलेल्या योजनांतर्गत तरतुदी यासाठी मंत्रालयाच्या संबंधित विभागांखाली संयुक्त मागणीची रक्कम मिळविणे शक्य नसेल त्याबाबतीत आवश्यक त्या तरतुदी संबंधित कार्यात्मक प्रधान शीर्षाखाली स्वतंत्रपणे दाखविण्यात आल्या आहेत.

२. तथापि, वर्षभरामध्ये काही वेळा खर्चाच्या विवक्षित बाबींकरिता केलेली तरतूद अपुरी असल्याचे आढळून येते किंवा अर्थसंकल्पात ज्यासाठी तरतूद करण्यात आलेली नसेल अशा काही तातडीच्या आणि निकडीच्या बाबींवर खर्च करावा लागतो. अशा प्रसंगी, त्याच अनुदानातील इतर बाबींखाली बचत उपलब्ध असल्यास, त्या बचतीचे पुनर्विनियोजन करून खर्चाच्या मान्यताप्राप्त बाबींच्या संबंधातील अतिरिक्त खर्च भागवण्याचे अधिकार शासनाला प्रदान करण्यात आलेले आहेत. अशा बचतीच्या रकमा उपलब्ध नसतील किंवा खर्चाच्या एखाद्या नवीन बाबीसाठी वित्त व्यवस्था करावयाची असेल त्या बाबतीत, विधानमंडळाची मान्यता मिळण्याच्या अपेक्षेने संविधानाच्या अनुच्छेद २६७ (२) अन्वये स्थापण्यात आलेल्या आकस्मिकता निधीतून खर्च प्रथमतः भागविला जातो. विधानमंडळाची मान्यता मिळण्याच्या अपेक्षेने करण्यात आलेल्या खर्चाच्या सर्व तपशिलांसह, पूरक मागण्या विधानमंडळाला सादर करून आकस्मिकता निधीतून काढलेल्या रकमांची निधीत भरपाई केली जाते.

३. शासकीय लेख्यांच्या तिसऱ्या भागात, म्हणजे लोक लेख्यात सरकारी पैशासंबंधी वर नमूद केलेल्या व्यवहारांव्यतिरिक्त इतर व्यवहारांची नोंद केली जाते. हे व्यवहार शासनाने उभारलेल्या राखीव निधीसंबंधीचे असतात. तसेच, शासनाशी व्यवहार करताना लोकांनी तात्पुरत्या ठेवी म्हणून ठेवलेल्या रकमा, स्थानिक संस्थांच्या ठेवी यांसारख्या बँक व्यवसायाच्या स्वरूपाच्या व्यवहारांची आणि निरनिराळी शासने किंवा राज्य शासनाची विविध कोषागारे यांच्यामधील वित्त प्रेषणाच्या व्यवहारांची नोंद देखील लोक लेख्यात केली जाते. राज्याच्या अतिरिक्त रोख शिलकीची गुंतवणूकही याच लेख्यातून केली जाते.

४. सन १९८१-८२ या वर्षापासून केंद्र सरकारचा अर्थसंकल्प संसदेला सादर झाल्यानंतर राज्य शासनाचा अर्थसंकल्प राज्य विधानमंडळाला सादर केला जाण्याची प्रथा आहे. सर्वसाधारणपणे खर्चाच्या नवीन बाबींसाठीच्या तरतुदीचा समावेश असलेला संपूर्ण अर्थसंकल्प सादर केला जातो. सन २०१७-२०१८ च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजामध्ये कायम स्वरूपाच्या खर्चासाठी व विद्यमान खर्चाच्या पातळीवर साधारण वाढ गृहीत धरून अगोदरच कार्यान्वित असलेल्या योजनांसाठी तसेच अर्थसंकल्पीय ज्ञापनामध्ये समाविष्ट केलेल्या नवीन योजनांसाठीही तरतूद केलेली आहे. मागण्यांवरील चर्चा पूर्ण करण्याचे आणि त्यावर मतदान करण्याचे काम विधानमंडळाच्या मार्च अधिवेशनात जरी होणार असले तरी ते एप्रिल, २०१७ या महिन्यात पूर्ण होणार असल्याने पुढील दोन महिन्यांचा शासनाचा खर्च भागविण्यासाठी “लेखानुदान” मिळविण्याचे प्रस्तावित करण्यात येत आहे.

५. सन २०१५-२०१६ चे सुधारलेले अंदाज आणि प्रत्यक्ष रकमा यातील फरक, २०१६-२०१७ चे अर्थसंकल्पीय अंदाज आणि सुधारलेले अंदाज व २०१७-२०१८ या वर्षाच्या अर्थसंकल्पाची वैशिष्ट्ये यांचा तपशील पुढे दिला आहे :—

एक—प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६

महसुली विभाग

सन २०१५-२०१६ मध्ये सुधारित अंदाजात रु. ९,२९०.४३ कोटी एवढी घट अंदाजलेली असताना प्रत्यक्षात रु. ५,३३८.३७ कोटी एवढी घट दिसून आली.

(रुपये कोटीत)

	सुधारलेले अंदाज, २०१५-२०१६	प्रत्यक्ष रकमा २०१५-२०१६	सुधारणा (+) घट (—)
जमा रकमा	१,९८,३२०.९०	१,८५,०३५.६८	(—) १३,२८५.२२
खर्च	२,०७,६११.३३	१,९०,३७४.०५	(—) १७,२३७.२८
शिल्लक (+) तूट (—)	(—) ९,२९०.४३	(—) ५,३३८.३७	(+) ३,९५२.०६

याविषयीची तपशिलवार विभागणी पुढीलप्रमाणे आहे :—

(ए) जमा रकमा—

(रुपये कोटीत)

	सुधारलेले अंदाज २०१५-२०१६	प्रत्यक्ष रकमा २०१५-२०१६	तफावत
(ए) कर महसूल . .	१,५८,६४०.६२	१,५४,७१४.०७	(—) ३,९२६.५५
(बी) करेतर महसूल . .	१४,६९८.७७	१३,४२३.००	(—) १,२७५.७७
(सी) सहायक अनुदाने व अंशदाने . .	२४,९८१.५१	१६,८९८.६१	(—) ८,०८२.९०
एकूण . .	१,९८,३२०.९०	१,८५,०३५.६८	(—) १३,२८५.२२

महसुली जमेमध्ये रु. १३,२८५.२२ कोटींची घट दिसते. यामध्ये “सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने” यातील रु. ८,०८२.९० कोटींची घट व “कर महसूल” यातील रु. ३,९२६.५५ कोटींची घट तर “करेतर महसूल” यातील रु. १,२७५.७७ कोटींच्या घटीचा समावेश आहे.

“कर महसूल” याखालील घट प्रामुख्याने “००४०, विक्रीकर” (रु. ४,९५५.९५ कोटी), “००३९, राज्य उत्पादन शुल्क” (रु. १,२३०.३४ कोटी) आणि “००२९, जमीन महसूल” (रु. १५१.८७ कोटी) आहे. तर “००४३, विजेवरील कर व शुल्क” (रु. ८५६.३७ कोटी), “००४५, विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क” (रु. ६६८.८४ कोटी), “००४२, माल उतारू यांवरील कर” (रु. ४३२.१३ कोटी), “००४१, वाहनांवरील कर” (रु. ३२३.५१ कोटी), “००३०, मुद्रांक व नोंदणी फी” (रु. २६६.९८ कोटी) या प्रधान शीर्षाखाली वाढ दिसते.

“करेतर महसूल” या खालील घट ही प्रामुख्याने “०४०४, दुग्ध व्यवसाय विकास प्रकल्प” (रु. ३०६.४८ कोटी), “००५५, पोलीस” (रु. २३६.०५ कोटी), “०८०१, विज” (रु. २०८.०२ कोटी), “००७५, संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा” (रु. १५७.०३ कोटी), तर “००७०, इतर प्रशासनिक सेवा” (रु. १५८.०५ कोटी), “००४९, व्याजाच्या जमा रकमा” (रु. १०५.७५ कोटी), “०२०२, शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती” (रु. ५७.२५ कोटी), “०२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण” (रु. ४७.९६ कोटी) या खाली वाढ आहे.

“सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने” याखालील घट ही “१६०१, केंद्र सरकारकडून सहाय्यक अनुदाने” (रु. ८,०८२.९० कोटी) या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

(बी) खर्च—

(रुपये कोटीत)

	सुधारलेले अंदाज २०१५-२०१६	प्रत्यक्ष रकमा २०१५-२०१६	तफावत
(ए) सर्वसाधारण सेवा . .	६८,३९१.९७	६४,३६९.७६	(—) ४,०२२.२१
(बी) सामाजिक सेवा . .	९३,०५०.६६	८२,३१७.२३	(—) १०,७३३.४३
(सी) आर्थिक सेवा . .	४०,४९४.८६	३८,०५१.९७	(—) २,४४२.८९
(डी) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने . .	५,६७३.८४	५,६३५.०९	(—) ३८.७५
एकूण . .	२,०७,६११.३३	१,९०,३७४.०५	(—) १७,२३७.२८

महसुली खर्चात रु. १७,२३७.२८ कोटी एवढी घट झालेली असून त्यामध्ये “ए-सर्वसाधारण सेवा” (रु. ४,०२२.२१ कोटी), “बी-सामाजिक सेवा” (रु. १०,७३३.४३ कोटी), “सी-आर्थिक सेवा” (रु. २,४४२.८९ कोटी) या आणि “डी-सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने” (रु. ३८.७५ कोटी) या खालील खर्चातील साधारण घटीचा समावेश आहे.

“ए-सर्वसाधारण सेवा” याखालील खर्चातील घट प्रामुख्याने, “२०५५, पोलीस” (रु. १,३३८.४३ कोटी), “२०७९, निवृत्ती वेतने व इतर सेवानिवृत्ती लाभ” (रु. १,१५८.०८ कोटी), “२०४९, व्याज प्रदाने” (रु. ४४५.३० कोटी), “२०१४, न्यायदान” (रु. २२८.७२ कोटी), “२०५३, जिल्हा प्रशासन” (रु. २०३.९४ कोटी), याखाली खर्चात घट झाली.

“बी-सामाजिक सेवा” याखालील खर्चातील घट ही प्रामुख्याने “२२०२, सर्वसाधारण शिक्षण” (रु. २,६८९.६५ कोटी), “२२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता” (रु. १,६८३.२० कोटी), “२२१०, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य” (रु. १,६४८.२१ कोटी), “२२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण” (रु. १,२३६.८४ कोटी), “२२४५, नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य” (रु. ८३१.१३ कोटी), याखालील खर्चात घट झाली आहे.

“सी-आर्थिक सेवा” याखालील खर्चातील घट ही प्रामुख्याने “३०५४, मार्ग व पूल” (रु. ६६४.२० कोटी), “२८५२, उद्योग” (रु. ३३९.१३ कोटी), “२४२५, सहकार” (रु. २९७.११ कोटी), “२५०५, ग्रामीण रोजगार” (रु. २८३.५९ कोटी), “२४०८, अन्न, साठवण व वखार” (रु. २१६.४७ कोटी), याखालील खर्चात घट झाली आहे, तर “२४०१, पीक संवर्धन” (रु. ९९.१४ कोटी), “२७०१, मोठे व मध्यम प्रकल्प” (रु. ७८.५१ कोटी), “२८०१, वीज” (रु. ६१.६४ कोटी) याखालील खर्चात वाढ झाली आहे.

“डी-सहायक अनुदाने व अंशदाने” याअंतर्गत रुपये ३८.७५ कोटींची घट ही प्रामुख्याने “३६०४, स्थानिक संस्था व पंचायत राज संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहस्तांकित रक्कम देणे” याखाली झालेली आहे.

भांडवली लेखा

महसुली लेखाबाहेरील भांडवली खर्चाच्या बाबतीत सुधारलेले अंदाज रु. २८,४२६.८२ कोटी इतके असताना प्रत्यक्ष खर्च रु. २२,७९३.१६ कोटी इतका झाल्यामुळे खर्चात रु. ५,६३३.६६ कोटींची घट झालेली आहे.

भांडवली खर्चातील घट ही प्रामुख्याने “४४०२, मृद व जलसंधारण यांवरील भांडवली खर्च” (रु. १,२९५.२६ कोटी), “४४०८, अन्न, साठवण व वखार यांवरील भांडवली खर्च” (रु. ७६६.८७ कोटी), “४२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्गीय व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण यावरील भांडवली खर्च” (रु. ७४५.२२ कोटी), “५०५४, रस्ते व पूल यांवरील भांडवली खर्च” (रु. ४१२.५४ कोटी), “४०५५, पोलीस यांवरील भांडवली खर्च” (रु. ३७८.७२ कोटी), “४०५९, सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च” (रु. ३४८.७९ कोटी), “४७०१, मोठे व मध्यम पाटबंधारे यांवरील भांडवली खर्च” (३१८.८२ कोटी), “४२१०, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यांवरील भांडवली खर्च” (रु. २४७.२० कोटी) याखालील शीर्षामध्ये दिसून येते, तर वाढ “४४०६, वनीकरण व वन्यजीवन यावरील भांडवली खर्च” (रु. ८९.६९ कोटी) याखालील शीर्षामध्ये दिसून येते.

ऋण विभाग

जमा रकमा—

		(रुपये कोटीत)		
		सुधारलेले अंदाज २०१५-२०१६	प्रत्यक्ष रकमा २०१५-२०१६	तफावत
(इ) सरकारी ऋण	..	३७,५६४.१८	३७,९७६.४१	(+) ४१२.२३
(एफ) कर्जे व आगाऊ रकमा	..	१,०५६.९०	८६५.११	(—) १९१.७९
एकूण	..	३८,६२१.०८	३८,८४१.५२	(+) २२०.४४

सरकारी ऋणांखालील (जमा) रु. ३७,५६४.१८ कोटी इतके सुधारलेले अंदाज होते. त्यांच्या तुलनेत प्रत्यक्ष जमा रकमा रु. ३७,९७६.४१ कोटी इतक्या आहेत. यामध्ये रु. ४१२.२३ कोटींची वाढ झालेली दिसून येत आहे, तर कर्जे व आगाऊ रकमा यामध्ये (रु. १९१.७९ कोटी) घट आहे.

खर्च—

		(रुपये कोटीत)		
		सुधारलेले अंदाज २०१५-२०१६	प्रत्यक्ष रकमा २०१५-२०१६	तफावत
(इ) सरकारी ऋण	..	९,९९७.५५	१०,०४३.०९	(+) ४५.५४
(एफ) कर्जे व आगाऊ रकमा	..	१,२८९.१९	१,११४.६३	(—) १७४.५६
एकूण	..	११,२८६.७४	११,१५७.७२	(—) १२९.०२

सरकारी ऋण (खर्च) मध्ये (रु. ४५.५४ कोटी) वाढ झालेली आहे. तर “कर्जे व आगाऊ रकमा” (खर्च) मध्ये (रु. १७४.५६ कोटी) घट झालेली आहे. ही घट खर्चाच्या विविध लेखाशिर्षांतर्गत झालेल्या कमी खर्चामुळे झालेली आहे.

दोन—सुधारलेले अंदाज, २०१६-२०१७

एकूण वित्तीय स्थिती

२०१६-२०१७ “ या अर्थसंकल्पात एकूण रु. २,४४०.३५ कोटी इतकी तूट अपेक्षित होती. खाली दिलेल्या विवरणपत्रातील स्तंभ (३) मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे २०१६-२०१७ “ च्या सुधारीत अंदाजात रु. ४,१८५.४५ कोटी इतकी तूट दिसून येते :—

		(रुपये कोटीत)	
(१)	अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७ (२)	सुधारलेले अंदाज, २०१६-२०१७ (३)	
महसुली लेखा—			
महसुली जमा	२,२०,८१०.०५	२,२०,०११.९३	
महसुली खर्च	२,२४,४५४.६०	२,३४,३८९.६५	
महसुली शिल्लक (+)/तूट (—)	(—)३,६४४.५५	(—) १४,३७७.७२	
भांडवली लेखा—			
जमा—			
राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	४५,९६५.००	५०,०२३.७५	
केंद्र शासनाकडून मिळालेली कर्जे	१,०९९.१८	१,०९६.६८	
राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	१,१५०.७१	१,११८.२९	
लोकलेखा—राखीव निधीकडील हस्तांतरणे	१,९७९.९०	२,६८९.५१	
लोकलेखा—इतर	५,१०,२८८.२८	५,१३,७५४.०५	
एकूण—जमा	५,६०,४८३.०७	५,६८,६८२.२८	
खर्च—			
भांडवली खर्च (निव्वळ)	३१,००५.७३	३०,४०९.६८	
राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण.	१२,६५४.७५	९,८८९.०१	
केंद्र शासनाकडील कर्जे	१,११७.०४	१,११७.०४	
राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	१,५३१.८१	६,६४९.१५	
लोकलेखा—राखीव निधीतून केलेला खर्च	२,६७७.२०	२,७४८.९९	
लोकलेखा—इतर	५,०७,८३६.०९	५,०४,३५४.५०	
एकूण—खर्च	५,५६,८२२.६२	५,५५,१६८.३७	
भांडवली लेखावरील शिल्लक(+)/तूट (—)	३,६६०.४६	१३,५१३.८९	
शिल्लक(+)/तूट (—)	१५.९१	(—) ८६३.८३	
सुरुवातीची शिल्लक	(—) २,४५६.२६	(—) ३,३२२.०२	
शिल्लक(+)/तूट (—)	(—) २,४४०.३५	(—) ४,१८५.८५	

सुधारलेले अंदाज, २०१६-२०१७

महसुली विभाग

जमा रकमांमध्ये रु. १२९५.७७ कोटी इतकी वाढ दिसून येते तर खर्चामध्ये रु. १०,१५२.६९ कोटीची इतकी वाढ दिसून येते. महसूली जमेतील वाढ ही प्रामुख्याने केंद्र शासनाकडून प्राप्त होणाऱ्या सहाय्यक अनुदानामुळे झाली आहे.

जमेच्या व खर्चाच्या अर्थसंकल्पीय अंदाज व सुधारीत अंदाज यांमध्ये अपेक्षित असलेल्या तफावतीच्या प्रमुख बाबी आणि त्याबाबतची संक्षिप्त स्पष्टीकरणे खालील विवरण पत्रात दर्शविली आहेत.—

(रुपये कोटीत)

प्रधान शीर्ष (१)	अर्थसंकल्प सुधारलेले अंदाज		तफावत	शेरा (५)
	२०१६-२०१७ (२)	२०१६-२०१७ (३)	वाढ (+) घट (-) (४)	
जमा				
००२०, निगम कर	९९१२.५९	१०८४८.२१	९३५.६२	सुधारीत अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील सुधारीत अंदाज २०१६-२०१७ वर आधारित आहेत.
००२९, जमीन व महसूल	३२००.१४	१५००.५४	(-)१६९९.५९	भाडेपट्टी कराराचे नुतनीकरण न झाल्यामुळे
००३०, मुद्रांक व नोंदणी फी	२३५४७.६६	२००००.००	(-)३५४७.६६	सुधारीत अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलावर आधारित आहे.
००३७, सीमा शुल्क	४९३९.१४	४६४१.३५	(-)२९७.७९	सुधारीत अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील सुधारीत अंदाज २०१६-२०१७ वर आधारित आहेत.
००३८, संघ उत्पादन शुल्क	३९४६.२५	५१६४.५७	१२१८.३२	सुधारीत अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील सुधारीत अंदाज २०१६-२०१७ वर आधारित आहेत.
००३९, राज्य उत्पादन शुल्क	१५३४३.८६	१३६००.००	(-)१७४३.८६	सुधारीत अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलावर आधारित आहे.
००४४, सेवा कर	५१४७.४५	५४३३.४२	२८५.९७	सुधारीत अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील सुधारीत अंदाज २०१६-२०१७ वर आधारित आहेत.
००४९, व्याजाच्या जमा रकमा	११२२.३७	२९८१.३१	१८५८.९४	प्रतिभूती ठेवीवरील व्याजामध्ये वाढ झाल्यामुळे.
००७०, संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	३५५.२८	६३२.८७	२७७.५८	सुधारीत अंदाजामध्ये केंद्र शासनाकडून प्राप्त निवडणूक फंडाच्या प्रतिपूर्ती रकमेचा समावेश आहे.
०२१६, गृहनिर्माण	१०६७.५७	७४.२६	(-)९९३.३१	झोपडपट्टी पुनर्निर्माण योजनेअंतर्गत अतिरिक्त चटई निर्देशांकाच्या माध्यमातून अपेक्षित महसूल प्राप्त न झाल्यामुळे.
०२१७, नगरविकास	५०००.१४	१७००.००	(-)३३००.१४	अतिरिक्त चटई निर्देशांक विक्री व अतिरिक्त प्रिमियम दर या माध्यमातून अपेक्षित महसूल प्राप्त न झाल्यामुळे.
०८०१, वीज	९१०.८	१७२९.२३	८१८.४३	वीज वितरण कंपनीकडून जलविद्युत प्रकल्पांना मिळालेल्या थकबाकीमुळे सुधारीत अंदाजात वाढ दिसून येते.
१६०१, केंद्र सरकारकडून सहाय्यक अनुदाने	२४९६४.१८	३२४४७.४५	७४८३.२६	केंद्र पुरस्कृत योजनांच्या निधीमध्ये वाढ झाल्यामुळे.
खर्च				
२०४१, वाहनांवरील कर	१३१८.८७	२३३७.१४	१०१८.२६	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाला दिलेल्या विविध योजनांतर्गतच्या अर्थसहाय्यामुळे सुधारीत अंदाजात वाढ दिसून येते.
२०४९, व्याज प्रदाने	२८२९९.८३	२८८२९.६९	६०९.८५	वर्षभरामध्ये अपेक्षेपेक्षा जास्त कर्ज प्राप्त झाल्यामुळे.

प्रधान शीर्ष (१)	अर्थसंकल्प सुधारलेले अंदाज		तफावत	शेरा (५)
	२०१६-२०१७ (२)	२०१६-२०१७ (३)	वाढ (+) घट (-) (४)	
२०५५, पोलीस	११०१५.५४	११७०५.७०	६९०.१६	वेतन व भत्यांवरील खर्चात झालेल्या वाढीमुळे
२०५९, सार्वजनिक बांधकामे	१५१४.६५	१२९३.४९	(-)२२१.१६	योजनेतर खर्चातील काटकसरीच्या उपाययोजनांमुळे.
२०७० इतर प्रशासनिक सेवा	२४६५.४६	३८५.९०	(-)२०७९.५६	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलेवर आधारित आहेत.
२०७१ निवृत्ती वेतने व इतर सेवा निवृत्ती लाभ	१९०६७.८१	१७९७२.५६	(-)१०९५.२५	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलेवर आधारित आहेत.
२२०२, सर्वसाधारण शिक्षण	४५८८९.२१	४४८२७.९३	(-)१०६१.२७	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलेवर आधारित आहेत.
२२०३, तंत्र शिक्षण	२०५०.९२	२५४९.१५	४९८.२३	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलेवर आधारित आहेत.
२२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	९०५१.५३	१०९८५.९२	१९३४.३८	सुधारित योजनांतर्गत नियतव्ययावर आधारित
२२१५ पाणीपुरवठा व स्वच्छता	४८३२.९९	५२८७.९१	४५४.९२	सुधारित योजनांतर्गत नियतव्ययावर आधारित
२२१६, गृहनिर्माण	१०३९.७६	३३७६.६३	२३३६.८७	सुधारित योजनांतर्गत नियतव्ययावर आधारित
२२१७, नगरविकास	१०२३१.९४	११३९७.०३	११६५.०९	सुधारित योजनांतर्गत नियतव्ययावर आधारित
२२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण.	१०८३३.२५	१०५४१.७३	(-)२९१.५२	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलेवर आधारित आहे.
२२३६, पोषण आहार	१३४०.६९	२९४७.३२	१६०६.६२	सुधारित योजनांतर्गत नियतव्ययावर आधारित
२२४५, नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य	५५७१.५४	५१९९.९७	(-)३७१.५७	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलेवर आधारित आहे.
२४०१, पीक संवर्धन	३५०२.८३	५८९२.७७	२३८९.९३	प्रधानमंत्री पीक विमा योजनेकरीता केलेल्या तरतुदीचा सुधारित अंदाजामध्ये समावेश आहे.
२४२५, सहकार	७७१.२२	१५९३.५५	८२२.३२	पंजाबराव देशमुख व्याज सवलत योजना व अल्पमुदत कर्जाकरीता १ टक्का व्याज अनुदान तरतुदीमुळे.
२८०१ वीज	५५८८.८९	१०३८९.०८	४८००.१९	राज्यातील कृषीपंप धारकांना व वीज ग्राहकांना वीज देयकात सवलत देण्यासाठी अर्थसहाय्याकरीता तरतूद केल्यामुळे.
२८१०, उर्जेची अपारंपारिक साधने	१७१.२२	४८४.८२	३१३.६०	सुधारित योजनांतर्गत नियतव्ययावर आधारित
३००१, भारतीय रेल्वे-धोरणनिश्चिती, संचालन, संशोधन व इतर संकिर्ण संघटना.	६८.६०	५७२.५२	५०३.९२	सुधारित अंदाजामध्ये लातूर, अहमदनगर, परळी, बीड यांमधील रेल्वे मार्गाकरीता केलेल्या तरतूदीचा समावेश आहे.
३०५४ रस्ते व पूल	४७९१.६३	५२७९.७०	४८८.०६	देखभाल व दुरुस्ती यावरील खर्चामध्ये वाढ झाल्यामुळे.
३६०४, स्थानिक संस्था व पंचायत राज्य संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे.	८५२४.३७	७७३५.५५	(-)७८८.८१	स्थानिक संस्था व पंचायत राज संस्था यांना देण्यात येणाऱ्या नुकसान भरपाई व अभिहस्तांकित रकमा यामध्ये घट झाल्यामुळे.

भांडवली विभाग

अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०१६-२०१७ रु. ३१,००५.७२ कोटी आहेत तर २०१६-२०१७ चे सुधारलेले अंदाज रु. ३०,४०९.६८ कोटी आहेत. ते खालीलप्रमाणे :-

		(रुपये कोटीत)	
(१)	अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७ (२)	सुधारलेले अंदाज, २०१६-२०१७ (३)	
(अ) अन्नधान्याच्या व्यवहारासंबंधातील भांडवली खर्च	१,८४१.७५	१,८४१.७५	
(ब) अन्नधान्याच्या व्यवहाराव्यतिरिक्त इतर योजनांवरील भांडवली खर्च	२९,१६३.९७	२८,५६७.९३	
एकूण	३१,००५.७२	३०,४०९.६८	

अन्नधान्य व्यवहाराव्यतिरिक्त इतर भांडवली खर्चात रु. ५९६.०४ कोटी इतकी घट दिसून येते. कर्जे व आगाऊ रकमा (जमा) यांकरिता अर्थसंकल्पीय अंदाज २०१६-२०१७ रु. १,१५०.७१ कोटी एवढे असून सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ रु. १,११८.२९ कोटी एवढे आहेत. म्हणजेच रु. ३२.४२ कोटी एवढी घट आहे. कर्जे व आगाऊ रकमा याखालील संवितरणासाठी अर्थसंकल्पीय अंदाज रु. १,५३१.८१ कोटी व सुधारलेले अंदाज रु. ६,६४९.१५ कोटी इतके असून खर्चात रु. ५,११७.३३ कोटी इतकी वाढ दिसून येते.

अर्थसंकल्प २०१७-२०१८

महसुली विभाग

२०१७-२०१८ “ या अर्थसंकल्पात करांच्या दरांच्या विद्यमान पातळीच्या आधारावर, महसुली लेख्यात रु. ४,५११.१८ कोटींची तूट दिसून येते. अर्थसंकल्पीय अंदाज पुढीलप्रमाणे आहेत :-

एक.— महसुली जमा रकमा—		(रुपये कोटीत)	
ए. कर महसूल—			
(ए) उत्पन्न व खर्च यांवरील कर	२३,४०१.५०
(बी) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील कर	२४,१९९.८०
(सी) विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील कर	१,४३,२४०.५२
		एकूण—ए	१,९०,८४१.८३
बी. करेतर महसूल—			
(ए) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा	१,३०२.२५
(बी) करेतर इतर महसूल—			
(एक) सर्वसाधारण सेवा	४,१५१.२८
(दोन) सामाजिक सेवा	७,७३८.५४
(तीन) आर्थिक सेवा	६,९६४.२५
		एकूण—बी	२०,१५६.३२
सी. सहायक अनुदाने व अंशदाने—			
(ए) केंद्र सरकारकडून सहायक अनुदाने—			
(एक)राज्य योजनांतर्गत योजनेकरिता	९४०.२५
(दोन)केंद्रीय योजनांतर्गत योजना आणि केंद्र पुरस्कृत योजनांतर्गत योजनांकरिता	२४,०७७.९३
(तीन)योजनेतर अनुदाने	७,७२६.१९
		एकूण—सी	३२,७४४.३८
		एकूण—महसुली जमा	२,४३,७३७.५४
दोन महसुली खर्च—			
(ए) सर्वसाधारण सेवा	८२,३२४.५१
(बी) सामाजिक सेवा	१,१४,०७८.६८
(सी) आर्थिक सेवा	४३,३१२.१०
(डी) सहायक अनुदाने व अंशदाने	८,५३३.४२
		एकूण—महसुली खर्च	२,४८,२४८.७२
		शिल्लक(+)/तूट(-)	(-)४,५११.१८
सुधारलेले अंदाज, २०१६-२०१७ व अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ यांची तुलना खालीलप्रमाणे आहे :-			
		(रुपये कोटीत)	
		सुधारलेले अंदाज,	अर्थसंकल्प,
		२०१६-२०१७	२०१७-२०१८
महसुली जमा	..	२,२०,०११.९३	२,४३,७३७.५४
महसुली खर्च	..	२,३४,३८९.६५	२,४८,२४८.७२
		शिल्लक(+)/तूट(-)	(-)१४,३७७.७२
			(-)४,५११.१८

अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८ मध्ये स्थायी खर्चासाठी तरतूद करण्यात आलेली आहे. सन २०१६-२०१७ च्या सुधारित अंदाजातील आणि २०१७-२०१८ च्या अर्थसंकल्पातील तफावतीच्या प्रमुख बाबी आणि त्याबाबतची संक्षिप्त कारणे खालील विवरणपत्रात दर्शविली आहेत :-

(रुपये कोटीत)

प्रधान शीर्ष	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८	तफावत वाढ (+) घट (-)	शेरा
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
जमा				
००२१, निगम कराव्यतिरिक्त इतर उत्पादनावरील कर	७६२७.६८	९६२४.१३	१९९६.४५	अर्थसंकल्पीय अंदाज हे केंद्रीय अर्थसंकल्पातील अर्थसंकल्पीय अंदाज २०१७-२०१८ वर आधारित आहेत.
००२९, जमीन व महसूल	१५००.५४	३२००.१४	१६९९.५९	भाडेपट्टी कराराचे नुतनीकरण करण्याचे अपेक्षित असल्याने.
००३०, मुद्रांक व नोंदणी फी	२००००.००	२१०००.००	१०००.००	सर्वसाधारण वाढ
००३७, सीमा शुल्क	४६४१.३५	५२५४.२१	६१२.८६	अर्थसंकल्पीय अंदाज हे केंद्रीय अर्थसंकल्पातील अर्थसंकल्पीय अंदाज २०१७-२०१८ वर आधारित आहेत.
००३८, संघ उत्पादन शुल्क	५१६४.५७	५४९२.१४	३२७.५७	अर्थसंकल्पीय अंदाज हे केंद्रीय अर्थसंकल्पातील अर्थसंकल्पीय अंदाज २०१७-२०१८ वर आधारित आहेत.
००३९, राज्य उत्पादन शुल्क	१३६००.००	१४३४०.००	७४०.००	सर्वसाधारण वाढ
००४०, विक्रीकर	८१४३७.६९	९२८३८.९७	११४०१.२८	महसुलातील अपेक्षित वाढीमुळे.
००४१, मोटार वाहनांवरील कर	६७५०.००	७२००.००	४५०.००	सर्वसाधारण वाढ
००४३, वीजेवरील कर व शुल्क	७९१२.५८	८२२८.४८	३१५.८९	सर्वसाधारण वाढ
००४४, सेवा कर	५४३३.४२	६०२६.८१	५९३.३९	अर्थसंकल्पीय अंदाज हे केंद्रीय अर्थसंकल्पातील अर्थसंकल्पीय अंदाज २०१७-२०१८ वर आधारित आहेत.
००४९, व्याजाच्या जमा रकमा	२९८१.३१	११७८.४९	(-)१८०२.८२	प्रतिभूती ठेवीवरील व्याजामध्ये घट झाल्यामुळे.
००७५, संकिर्ण सर्वसाधारण सेवा	१४२८.३७	२७५८.४३	१३३०.०६	मत्ता निर्मितीसाठी जमीन विक्रीच्या माध्यमातून अपेक्षित महसूल.
०२१६, गृहनिर्माण	७४.२६	१०७६.९२	१००२.६६	झोपडपट्टी पुनर्निर्माण योजनेअंतर्गत अतिरिक्त चटई निर्देशांकाच्या माध्यमातून अपेक्षित महसूल.
०२१७, नगरविकास	१७००.००	५०००.००	३३००.००	अतिरिक्त चटई निर्देशांक व अतिरिक्त दरातील अपेक्षित महसूल.
०८०१, वीज	१७२९.२३	७५०.३९	(-)१७८.८४	सुधारित अंदाजामध्ये वीज वितरण कंपनीकडून मिळालेल्या थकबाकीचा समावेश असल्यामुळे.
०८५३, अलोहयुक्त खानकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	३२५०.००	३७४०.००	४९०.००	सर्वसाधारण वाढ
खर्च				
२०१४, न्यायदान	१६६१.२१	२०५४.६७	३९३.४६	न्यायिक क्षेत्राचे बळकटीकरण करण्याकरीता केलेल्या अतिरिक्त तरतुदीमुळे.

प्रधान शीर्ष	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८	तफावत वाढ (+) घट (-)	शेरा
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
२०४१, वाहनांवरील कर	२३३७.१४	१६८९.९५	(-)६४७.१९	सुधारित अंदाजामध्ये महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळाला दिलेल्या अर्थसहाय्याचा समावेश आहे.
२०४८, ऋण कमी करणे किंवा ऋण प्रतिबंधन यांसाठी विनियोजन.	२६००.००	३१००.००	५००.००	खुल्या बाजारातून उभारलेल्या कर्जाच्या प्रमाणात घसारा निधीत हस्तांतरण करण्यात येत असल्याने वाढ.
२०४९, व्याज प्रदाने	२८८२९.६९	३१०२७.११	२१९७.४२	वर्षभरात अधीक कर्ज अपेक्षित असल्याने
२०५३, जिल्हा प्रशासन	५३२१.४७	५७४१.८४	४२०.३६	वेतन व वेतनेतर खर्चात वाढ झाल्यामुळे
२०७० इतर प्रशासनिक सेवा	३८५.९०	१४७२.५९	१०८६.६९	महागाई भत्त्यासाठी करण्यात आलेली ठोक तरतूद
२०७१ निवृत्ती वेतने व इतर सेवा निवृत्ती लाभ	१७९७२.५६	१९८१२.५४	१८३९.९८	प्रत्यक्ष परिगणनेवर आधारित अर्थसंकल्पीय अंदाज.
२२०२, सर्वसाधारण शिक्षण	४४८२७.९३	५२५७३.५६	७७४५.६२	वेतन व वेतनेतर खर्चात वाढ झाल्यामुळे तसेच वेतनेतर राष्ट्रीय निवृत्तीवेतन योजना, अनुदानीत संस्थांच्या इतर गरजांमुळे व कार्यक्रमांवरील खर्चासाठीच्या तरतुदींमुळे.
२२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	१०९८५.९२	१०३१०.८८	(-)६७५.०३	कार्यक्रमांवरील खर्चावर आधारीत
२२१६, गृहनिर्माण	३३७६.६३	२८६४.११	(-)५१२.५१	कार्यक्रमांवरील खर्चावर आधारीत
२२१७, नगरविकास	११३९७.०३	१२१८६.५७	७८९.५३	कार्यक्रमांवरील खर्चावर आधारीत तसेच १४ व्या वित्त आयोगाच्या शिफारशीत निधीमध्ये झालेल्या वाढीमुळे.
२२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण.	१०५४१.७३	१३८६३.३६	३३२१.६२	कार्यक्रमांवरील खर्चावर आधारीत
२२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	४५८०.३५	४१५२.६८	(-)४२७.६७	कार्यक्रमांवरील खर्चावर आधारीत
२२३६, पोषण आहार	२९४७.३२	१९७७.७२	(-)९६९.६०	कार्यक्रमांवरील खर्चावर आधारीत
२४२५, सहकार	१५९३.५५	९५०.१०	(-)६४३.४५	कार्यक्रमांवरील खर्चावर आधारीत
२५०५ ग्रामीण रोजगार	४४९४.५८	५७२९.७१	१२३५.१२	कार्यक्रमांवरील खर्चावर आधारीत
२८०१ वीज	१०३८९.०८	६०७४.६१	(-)४३१४.४६	सुधारित अंदाजामध्ये वीज ग्राहकांना वीज देयकात सवलत देण्यासाठी अर्थसहाय्याकरिता तरतूद केल्यामुळे.
२८१०, उर्जेची अपारंपारिक साधने	४८४.८२	८८४.९३	४००.१०	कार्यक्रमांवरील खर्चावर आधारीत
३००१, भारतीय रेल्वे-धोरणनिश्चिती, संचालन, संशोधन व इतर संकिर्ण संघटना.	५७२.५२	१५०.००	(-)४२२.५२	सुधारित अंदाजामध्ये रेल्वेच्या विविध कामांसाठी आवश्यक ती तरतूद करण्यात आल्यामुळे.
३०५४ रस्ते व पूल	५२७९.७०	४८७६.१९	(-)४०३.५०	देखभाल व दुरुस्ती खर्चात अपेक्षित घटीमुळे
३६०४, स्थानिक संस्था व पंचायत राज्य संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे.	७७३५.५५	८५३३.४२	७९७.८६	स्थानिक स्वराज्य संस्थांकरीता नुकसान भरपाई व अभिहस्तांकित रकमेसाठी अतिरिक्त तरतूद.

भांडवली विभाग

भांडवली खर्च

अन्नधान्य व्यवहारासंबंधातील भांडवली खर्चावरील रु. १,४४९.६५ कोटी तरतुदी व्यतिरिक्त २०१७-२०१८ “ या अर्थसंकल्पात भांडवली लेख्यांवरील खर्चासाठी रु. ३२,३५९.४७ कोटी (निव्वळ) इतकी तरतूद केली आहे. एकूण भांडवली लेख्यांवरील निधीचे विकास क्षेत्रनिहाय वर्गीकरण पुढीलप्रमाणे आहे :—

					(रुपये कोटीत)
ए. सर्वसाधारण सेवांचा भांडवली लेखा	२,२७१.०४
बी. सामाजिक सेवांचा भांडवली लेखा	३,१९३.२३
सी. आर्थिक सेवांचा भांडवली लेखा	२८,३४४.८४
(एक) कृषि व संलग्न सेवांचा भांडवली लेखा	५,१८२.६४	
(दोन) ग्रामीण विकासाचा भांडवली लेखा	३,४७१.११	
(तीन) डोंगराळ क्षेत्रावरील भांडवली लेखा	९०.५०	
(चार) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण यांचा भांडवली लेखा	९,२६२.२०	
(पाच) उर्जेचा भांडवली लेखा	१,२९३.७९	
(सहा) उद्योग व खनिजे यांवरील भांडवली लेखा	२१.७६	
(सात) वाहतुकीवरील भांडवली लेखा	८,९८५.१८	
(आठ) सर्वसाधारण आर्थिक सेवांवरील भांडवली लेखा	३७.६६	
एकूण . .					३३,८०९.११

कर्जे व आगाऊ रकमा (संवितरण) यांसाठी २०१७-२०१८ “या अर्थसंकल्पात रु. १,६९५.२३ कोटींच्या निधीची तरतूद समाविष्ट करण्यात आली आहे. कर्जे व आगाऊ रकमांच्या महत्त्वाच्या बाबी खालीलप्रमाणे आहेत :—

(रुपये कोटीत)

(१) शासकीय कर्मचाऱ्यांना कर्जे इ.	१,०२८.२१
(२) वीज प्रकल्पासाठी कर्जे	२४२.०५
(३) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांच्याकरिता कर्जे	७०.००
(४) सहकारासाठी कर्जे	१०४.५०
(५) नगरविकासासाठी कर्जे	२०९.५१
(६) इतर सामाजिक सेवांकरिता कर्जे	१४.१०

राखीव निधीच्या अंशदानाकरिता रु. १,९७९.९१ कोटी इतकी तरतूद निराळी ठेवण्यात आली असून त्यातील महत्त्वाच्या तरतुदी पुढीलप्रमाणे आहेत :—

(रुपये कोटीत)

(१) नैसर्गिक आपत्ती निवारण निधी	१,६१५.५०
(२) केंद्रीय मार्ग निधी	७००.००
(३) खनीज विकास निधी	२३.५०
(४) रोजगार हमी निधी	४५०.००
(५) ग्रंथालय निधी	१२७.१०

कर्जापोटी जमा होणाऱ्या रकमा पुढीलप्रमाणे आहेत :—

(रुपये कोटीत)

१ राष्ट्रीय कृषी व ग्रामीण विकास बँक	१,०००.००
--------------------------------------	----	----	----	----	----	----------

अर्थसंकल्पात रु. १,२२६.७८ कोटींच्या कर्जाची एकूण वसुली जमा खाती नोंदविलेली असून त्यात पुढील प्रमुख कर्जे अंतर्भूत आहेत :—

(रुपये कोटीत)

(१) वीज प्रकल्पासाठी कर्जे	४६७.६०
(२) शासकीय कर्मचाऱ्यांना कर्जे इ.	३८०.२९
(३) सहकारासाठी कर्जे	१५३.८५
(४) गृहनिर्माणासाठी कर्जे	१०९.८६
(५) पाणीपुरवठा व स्वच्छता यांसाठी कर्जे	३६.१९
(५) पाणीपुरवठा	३५.३५

विकास कार्यक्रम, २०१७-१८

वार्षिक कार्यक्रम सन २०१७-२०१८ चे आकारमान रु. ७७,१८४.०० कोटी इतके निश्चित करण्यात आले आहे. त्यानुसार सन २०१७-२०१८ च्या अर्थसंकल्पात रु. ७७,१८४.०० कोटी इतकी तरतूद अर्थसंकल्पीत करण्याचे प्रस्तावित केले आहे, त्यापैकी रु. ७,५६२.०२ कोटी जिल्हा योजनांसाठी आहे.

२. या अर्थसंकल्पामध्ये रु. ४७,८७६.९२ कोटी एवढ्या रकमेची तरतूद महसुली लेख्यावरील असून रु. २८,६४५.५३ कोटी भांडवली लेख्यावरील आणि रु. ६६१.५४ कोटी कर्जे व आगाऊ रकमा यांवरील आहे.

३. केंद्रीय व केंद्र पुरस्कृत कार्यक्रमांसाठी रु. २५,३९६.८४ कोटी रुपये एवढ्या खर्चाची तरतूद या अर्थसंकल्पात करण्यात आली आहे. (तेवढीच रक्कम जमा खाती दर्शवण्यात आली आहे.) यापैकी रु. २३,६२५.३१ कोटी रुपयांची तरतूद महसुली लेख्यावरील व उर्वरित रु. १,७७१.५३ कोटी रुपयांची तरतूद भांडवली लेख्यावरील व ऋणांवरील नियत खर्चासाठी असेल.

४. आदिवासी घटक कार्यक्रमासाठी एकूण रु. ८,७०३.६७ कोटींचा निधी ठेवण्यात आला असून त्यापैकी राज्य कार्यक्रमांतर्गत रु. ६,७५४.०० कोटी आणि केंद्र पुरस्कृत व केंद्रीय कार्यक्रमांसाठी रु. १,९४९.६७ कोटी अशी त्याची विगतवारी आहे.

वार्षिक कार्यक्रम २०१७-२०१८ मधील निधी वाटपाची क्षेत्रनिहाय विभागणी पुढीलप्रमाणे आहे :-

(रुपये कोटीत)

			वार्षिक कार्यक्रम २०१७-२०१८ (प्रस्तावित निधी)
१.	कृषी व संलग्न सेवा	..	७,०३५.७३
२.	ग्रामीण विकास	..	२,६७१.८३
३.	विशेष क्षेत्र कार्यक्रम	..	२११.३०
४.	पाटबंधारे पूर नियंत्रण	..	८,७०१.७२
५.	ऊर्जा	..	७,८९२.१४
६.	उद्योग व खाण	..	४५५.३२
७.	परिवहन	..	११,०३९.२४
८.	विज्ञान, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	..	१८५.९०
९.	सामान्य आर्थिक सेवा	..	८८६.११
१०.	सामाजिक व सामूहिक सेवा	..	३१,९८८.०५
११.	सामान्य सेवा	..	३,८१८.५७
१२.	इतर कार्यक्रम	..	२,२९८.०८
एकूण			७७,१८४.००

एकूण वित्तीय स्थिती

सन २०१७-२०१८ मधील एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती पुढे दर्शविल्याप्रमाणे रु. ४,०८१.७१ कोटींची तूट दर्शविते :-

							(रुपये कोटीत)	
							अर्थसंकल्पीय अंदाज	
							२०१७-२०१८	
महसुली लेखा—								
महसुली जमा	२,४३,७३७.५४	
महसुली खर्च	२,४८,२४८.७२	
एकूण—महसुली तूट							..	४,५११.१९
भांडवली लेखा—								
जमा रकमा—								
राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	४९,५००.००	
केंद्र सरकारची कर्जे	१,०९६.६८	
राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	१,२२६.७८	
लोकलेखा—राखीव निधीकडील हस्तांतरणे	२,९२६.१६	
लोकलेखा—इतर	५,३९,९३६.३६	
एकूण—जमा रकमा							..	५,९४,६८५.९८
खर्च—								
भांडवली खर्च (निव्वळ)	३३,८०९.१२	
राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	१५,३५८.८३	
केंद्र सरकारची कर्जे	१,२८५.७५	
राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	१,६९५.२३	
लोकलेखा—राखीव निधीतून केलेला खर्च	२,७९९.६९	
लोकलेखा—इतर	५,३५,१२२.०२	
एकूण—खर्च							..	५,९०,०७०.६५
भांडवली लेखातील शिल्लक							..	४,६१५.३३
शिल्लक							..	१०४.१४
सुरुवातीची शिल्लक							..	(—) ४,१८५.८५
तूट							..	४,०८१.७१

दिनेश कुमार जैन,

अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग.

विवरणपत्र

भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद ३७१ (२) (ख) अन्वये पारित “ विदर्भ, मराठवाडा व उर्वरित महाराष्ट्र विकास मंडळे आदेश, २०११ ” मधील कलम ७ अन्वये महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी २०१७-२०१८ “ या वार्षिक कार्यक्रमांतर्गत केलेल्या निधीच्या वाटपाबाबतचे विवरणपत्र.

२०१७-२०१८ मध्ये वार्षिक कार्यक्रमाकरता एकूण रु. ७७,१८४.०० कोटी एवढाअर्थसंकल्पित होणारा निधी राज्य शासनास उपलब्ध असेल असा अंदाज करण्यात आला आहे. ज्या कार्यक्रमांचा आणि प्रकल्पांचा लाभ संपूर्ण राज्याला होतो अशा कार्यक्रमांवरील खर्च आणि ज्या कार्यक्रम/प्रकल्पांचा निधी विभाजनीय नाही असे एकूण रु. १८,६३९.८२ कोटी राखून ठेवून उर्वरित रु. ५८,५४४.१८ कोटी निधीचे विकास मंडळांच्या कार्यक्षेत्रासाठी मा. राज्यपालांनी खालीलप्रमाणे वाटप करण्यास मान्यता दिली आहे.

२०१७-२०१८ साठी राज्यपालांनी कार्यक्रम खर्चासाठी निधीचे केलेले वाटप :-

		(रुपये कोटीत)	
अनु- क्रमांक	विकास मंडळाचे नाव	नियतव्य	
(१)	(२)	(३)	
१	विदर्भ विकास मंडळ	१५,४५९.६४
२	मराठवाडा विकास मंडळ	१०,४३६.२८
३	उर्वरित महाराष्ट्र विकास मंडळ	३२,६४८.२६
		एकूण	५८,५४४.१८

INTRODUCTORY NOTE

Government accounts are kept in three parts, namely :—

Part-I	Consolidated Fund
Part-II	Contingency Fund
Part-III	Public Account.

The outlays on the various activities of Government are met from the Consolidated Fund which is made up of revenue receipts, loans raised and recoveries of loans and advances made by the State Government. Necessary demands for grants are placed before the Legislature before the beginning of the financial year and supplementary demands are presented from time to time in the course of the financial year for this purpose. The grants so passed by the Legislature are incorporated in an Appropriation Act or in Supplementary Appropriation Acts, authorising the necessary appropriations from the Consolidated Fund. These grants are made department-wise in respect of each major head of account controlled by the respective administrative departments of Mantralaya except for expenditure on Building Works, Tribal Area Sub-Plan and Plan provisions for removal of regional imbalance for which composite demands are obtained under concerned departments of Mantralaya. However, where it is not possible to obtain composite demand for removal of regional imbalance, the requisite provisions have been exhibited separately under the concerned functional major heads.

2. During the course of the year, however, occasions do arise when provisions made for certain items of expenditure are found inadequate or when urgent and emergent items of expenditure, not provided for in the budget have to be financed. To meet such situations, Government is empowered to meet additional expenditure in respect of approved items of expenditure by reappropriating savings, if available, under other items within the same grant. In case, where such savings are not forthcoming or a new item of expenditure has to be financed in anticipation of the approval of the Legislature, expenditure is initially met from the Contingency Fund set up under Article 267 (2) of the Constitution. The withdrawals from the Contingency Fund are recouped to the Fund by presenting supplementary demands to the Legislature, giving all the details of expenditure incurred in anticipation of the approval of the Legislature.

3. The third part of Government accounts *viz.* Public Account records transactions relating to public moneys other than those mentioned above. These transactions relate to Reserve Funds set up by Government. Transactions of banking nature, such as, temporary deposits by the public in the course of their dealing with Government, deposits of local bodies and remittances between different Governments or between different treasuries of the State Government, are also recorded in the Public Account. Investments of surplus cash balances of the State are also made through this account.

4. Since 1981-82 it has been the practice to present the State Budget to the State Legislature after the Central Budget is presented to the Parliament. The Budget Estimates for 2017-2018 include provisions for standing charges and for schemes already under execution after allowing for a normal increase over the current year level of expenditure as well as new schemes listed in the Budget Memorandum. Although the discussion on Demands will be completed and the Demands will be voted in current session of the Legislature, since the date of voting would extend in the months of April 2017 it is proposed to obtain a "Vote on Account" to meet the current expenditure of Government for the first two months of the year 2017-2018.

5. The variations in regard to the Revised Estimates and Actuals for the year 2015-2016, the Budget Estimates and the Revised Estimates of the year 2016-2017 and the salient features of the Budget Estimates, 2017-2018, are indicated below :—

I—ACTUALS, 2015-2016

A—REVENUE SECTION

The actuals for 2015-2016 reveals a Deficit of Rs. 5,338.37 crore against the Deficit of Rs. 9,290.43 crore as estimated in the Revised Estimate.

(Rs. crore)

				Revised Estimates, 2015-2016	Actuals, 2015-2016	Betterment (+) Worsening (—)
Receipts	1,98,320.90	1,85,035.68	(—) 13,285.22
Expenditure	2,07,611.33	1,90,374.05	(—) 17,237.28
Surplus (+) or Deficit (—)	(—) 9,290.43	(—) 5,338.37	(+) 3,952.06

Further break-up of the above deficit is shown below :—

(A) Receipts—

(Rs. crore)

	Revised Estimates, 2015-2016	Actuals, 2015-2016	Variations
(a) Tax Revenue	1,58,640.62	1,54,714.07	(—) 3,926.55
(b) Non-Tax Revenue	14,698.77	13,423.00	(—) 1,275.77
(c) Grant-in-aid and Contribution	24,981.51	16,898.61	(—) 8,082.90
Total	1,98,320.90	1,85,035.68	(—) 13,285.22

The revenue receipts reveals a decrease of Rs. 13,285.22 crore comprising of decrease in “ Grant-in-aid and contribution ” (Rs. 8,082.90 crore), “ Tax-revenue (Rs. 3,926.55 crore)” and decrease in Non-Tax Revenue (Rs. 1275.77 Crore) ” The decrease in tax revenue mainly shown as follows :—

The decrease in Tax Revenue is mainly under “ 0040, Sales Tax (Rs. 4,955.95),” “ 0039, State Excise Tax (Rs. 1,230.34 crores) ” “ 0029, Land Revenue (Rs. 151.87 crores) ”, and however there is increase in “ 0043, Taxes and Duties on Electricity (Rs. 856.37),” “ 0045, Other Taxes and Duties on Commodities and Services (Rs. 668.84 crores) ”, “ 0042, Taxes on Goods and Passengers (Rs. 432.13 crores) ”, “ 0041, Taxes on Vehicles (Rs. 323.51 crores) ”, “ 0030, Stamps and Registration Fees (Rs. 266.98 crore).

The decrease in Non-Tax revenue mainly due to “ 0404, Dairy Development (Rs. 306.48 crore) ”, “ 0055, Police (Rs. 236.05 crore) ”, “ 0801, Power (Rs. 208.02 crore)”, “ 0075 Miscellaneous General Services (Rs. 157.03 crore)”.

This decrease is partly counter balanced by more receipts in “ 0070, Other Administrative Services (Rs. 158.05 crore) ”, “ 0049, Interest Receipts (Rs. 105.75 crore) ”, “ 0202, Education Sports Art and Culture (Rs. 57.25 crore) ”, “ 0235, Social Security and Welfare (Rs. 47.96 crore) ”.

The decrease of Rs. 8,082.90 crore under Grant-in-aid and contribution is mainly due to less receipts under 1601, Grant-in-aid from Central Government.

(B) Expenditure—

(Rs. crore)

	Revised Estimates, 2015-2016	Actuals, 2015-2016	Variations
(A) General Services	68,391.97	64,369.76	(—) 4,022.21
(B) Social Services	93,050.66	82,317.23	(—) 10,733.43
(C) Economic Services	40,494.86	38,051.97	(—) 2,442.89
(D) Grant-in-aid and Contributions	5,673.84	5,635.09	(—) 38.75
Total	2,07,611.33	1,90,374.05	(—) 17,237.28

The Revenue Expenditure reveals a decrease of Rs. 17,237.28 crore. The decrease in expenditure is under “ A—General Services ” (Rs. 4,022.21 crore), “ B—Social Services ” (Rs. 10,733.43 crore)”, “ C—Economic Services ” (Rs. 2,442.89 crore) and in “ D—Grant-in-Aid and Contributions ” (Rs. 38.75 crore) ”.

The decrease in expenditure under “ A General Services ” is mainly under : “ 2055, Police (Rs. 1338.43 crore) ”, “ 2071, Pension and Other Retirement Benefits (Rs. 1158.08 crore) ”, “ 2049, Interest Payment (Rs. 445.30 crore) ”, “ 2014, Administration of Justice (Rs. 228.72 crore) ”, “ 2053, District Administration (Rs. 203.94 crore) ”.

The decrease in expenditure under “ B- Social Services is mainly under “ 2202, General Education (Rs. 2689.65 crore) ”, “ 2215, Water Supply and Sanitation (Rs. 1683.20 crore) ”, “ 2210, Medical and Public Health

(Rs. 1,648.21 crore)”, “ 2225, Welfare of Scheduled Caste, Scheduled Tribes and Other Backward Classes (Rs. 1,236.84 crore)”, “ 2245, Relief on Account of Natural Calamities (Rs. 831.13 crore) ”.

The decrease in expenditure under “ C-Economic Services is mainly under, “ 3054, Road and Bridges (Rs. 664.20 crore) ”, “2852, Industries (Rs. 339.13 crore)”, “ 2425, Co-operation (Rs. 297.11 crore)”, “ 2505, Rural Employment (Rs. 283.59 crore) ”, “ 2408, Food, Storage and Warehousing (Rs. 216.47 crore)”.

This decrease is partly counter balanced by increase in expenditure shown as follows :— “ 2401, Crop Husbandry (Rs. 99.14 crore) ”, “2701, Major and Medium Irrigation (Rs. 78.51 crore)”, 2801, Power (Rs. 61.64 crore)”.

The decrease of Rs. 38.75 crore under “ D-Grant-in-aid and Contributions ” is mainly due to less receipts under “ 3604, Compensation and Assignment to Local Bodies and Panchayat Raj Institutions.

Capital Expenditure

In Capital Expenditure outside Revenue Account, as against Revised Estimates of Rs. 28,426.82 crore, the Actual Expenditure is Rs. 22,793.16 crore, showing a decrease of Rs. 5,633.66 crore.

The decrease in Capital expenditure is mainly under, “ 4402, Capital Outlay on Soil and Water Conservation (Rs. 1,295.26) ”, “ 4408, Capital Outlay on Food, Storage and warehousing (Rs. 766.87)”, “ 4225, Capital Outlay on Welfare of SC., ST., OBC. and Minorities (Rs. 745.22 crore) ”, “5054, Capital Outlay on Roads and Bridges (Rs. 412.54 crore)”, “4055, Capital Outlay on Police (Rs. 378.72 crore)”, “ 4059, Capital Outlay on Public Works (Rs. 348.79 crore) ”, “ 4701, Capital Outlay on Major and Medium Irrigation (Rs. 318.82 crores) ”, “4210, Capital Outlay on Medical and Public Health (Rs. 247.20 crore)”.

This decrease is partly counterbalanced by increase in expenditure shown as follows — “ 4406, Capital Outlay on Forestry and Wild Life (Rs. 89.69).”

Debt Section

Receipts—

				(Rs. crore)			
				Revised Estimates, 2015-2016	Actuals, 2015-2016	Variations	
(e) Public Debt	37,564.18	37,976.41	(+)	412.23
(f) Loans and Advances	1,056.90	865.11	(—)	191.79
			Total	38,621.08	38,841.52	(+)	220.44

The Revised Estimates under “ Public Debt—Receipts ” is Rs. 37,564.18 crore. Against this, actuals are Rs. 37,976.41 crore indicating a increase of Rs. 412.23 crore.

There is decrease in receipts under F—Loans and Advances ” (Rs. 191.79 crore).

Disbursements—

				(Rs. crore)			
				Revised Estimates, 2015-2016	Actuals, 2015-2016	Variations	
(e) Public Debt	9,997.55	10,043.09	(+)	45.54
(f) Loans and Advances	1,289.19	1,114.63	(—)	174.56
			Total	11,286.74	11,157.72	(—)	129.02

A Increase under “ Repayment of Public Debt ” is (Rs. 45.54 crore) and there is a decrease of Rs. 174.56 crore under “ Disbursement of Loans and Advances ” which is due to decrease in expenditure under various Major heads.

II. REVISED ESTIMATES, 2016-2017**OVERALL FINANCIAL POSITION**

The Budget Estimates for 2016-2017 anticipated deficit of Rs. -2440.35 Crore. The Revised Estimates, 2016-2017 reveal a deficit of Rs. 4185.85 Crore as shown in column (3) of the statement below :—

(Rs. Crore)

(1)	Budget Estimates, 2016-2017 (2)	Revised Estimates, 2016-2017 (3)
<i>Revenue Account—</i>		
Revenue Receipts	220810.05	220011.93
Revenue Expenditure	224454.60	234389.65
Revenue Surplus (+)/Deficit(—) ...	(—)3644.55	(—)14377.72
<i>Capital Account—</i>		
<i>Receipts—</i>		
Internal Debt of the State Government	45965.00	50023.75
Central Loans	1099.18	1096.68
Loans and Advances by the State Government	1150.71	1118.29
Public Account—Contributions to Reserve Funds	1979.90	2689.51
Public Account—Other	510288.28	513754.05
Total Receipts ...	560483.07	568682.28
<i>Capital Account Expenditure—</i>		
Capital Outlay (Net)	31005.73	30409.68
Internal Debt of the State Government	12654.75	9889.01
Central Loans	1117.04	1117.04
Loans and Advances by State Government	1531.81	6649.15
Public Account-Expenditure met from Reserve Funds	2677.20	2748.99
Public Account—Other	507836.09	504354.50
Total Expenditure ...	556822.62	555168.37
Surplus / Deficit on Capital Account ...	3660.46	13513.89
Surplus/Deficit(—) ...	15.91	(—)863.83
Opening Balance ...	(—)2456.26	(—)3322.02
Surplus/Deficit(—) ...	(—)2440.35	(—)4185.85

REVISED ESTIMATES, 2016-2017**REVENUE SECTION**

The receipts shows an increase of Rs. 1295.77 crore and expenditure shows a increase of Rs. 10152.69 crore. Increase in revenue receipts is mainly due to showing increase in Grants-in-Aid from Central Government.

The major items of variations in the budgeted receipts and expenditure and the revised estimates are indicated in the statement below:—

(Rs. crore)

Major Head of Account (1)	Budget Estimates, 2016-2017 (2)	Revised Estimates, 2016-2017 (3)	Variation Increase(+) Decrease(—) (4)	Remarks (5)
Receipts				
0020, Corporation Tax	9912.59	10848.21	935.62	The Estimates are based on the devolution from Central Government.
0029, Land Revenue.	3200.14	1500.54	(–)1699.59	Due to non-renewal of lease rent.
0030, Stamps and Registration Fees	23547.66	20000.00	(–)3547.66	Revised Estimates are based on trend of actual receipt during the year.
0037, Customs	4939.14	4641.35	(–)297.79	The Estimates are based on the devolution from Central Government.
0038, Union Excise Duty	3946.25	5164.57	1218.32	The Estimates are based on the devolution from Central Government.
0039, State Excise	15343.86	13600.00	(–)1743.86	Revised Estimates are based on trend of actual receipt during the year.
0044, Service Tax	5147.45	5433.42	285.97	The Estimates are based on the devolution from Central Government.
0049, Interest Receipts	1122.37	2981.31	1858.94	Increase due to interest received from investments made in treasury bills.
0070, Other Administrative Services.	355.28	632.87	277.58	Revised estimates include receipts from Central Government of reimbursement of election fund.
0216, Housing	1067.57	74.26	(–)993.31	Decrease is due to non receipt of anticipated revenue from the additional F.S.I. given under SRA Scheme.
0217, Urban Development	5000.14	1700.00	(–)3300.14	Decrease is due to non receipt of anticipated Sale of additional F.S.I. and additional premium rates.
0801, Power	910.80	1729.23	818.43	Increase due to receipt of arrears receivable from Electricity Distribution Companies to Hydel Power Projects.
1601, Grant-in-aid from Central Government.	24964.18	32447.45	7483.26	More Receipt on account of Centrally sponsored plan schemes.
Expenditure				
2041, Taxes on Vehicles.	1318.87	2337.14	1018.26	Increase due to subsidy on account of various schemes being implemented by M.S.R.T.C
2049, Interest Payments	28219.83	28829.69	609.85	Increase due to more loan received during the course of year

Major Head of Account (1)	Budget Estimates 2016-2017 (2)	Revised Estimates 2016-2017 (3)	Variation Increase (+) Decrease(-) (4)	Brief Explanation (5)
2055, Police.	11015.54	11705.7	690.16	Increase due to payment to be made on account of salaries and allowances.
2059, Public Works.	1514.65	1293.49	(-)221.16	Due to Economy measures in non-plan expenditure.
2070, Other Administrative Services	2465.46	385.90	(-)2079.56	Revised Estimates are based on trend of actual expenditure during the year.
2071, Pensions and Other Retirement	19067.81	17972.56	(-)1095.25	Revised Estimates are based on trend of actual expenditure during the year.
2202, General Education.	45889.21	44827.93	(-)1061.27	Revised Estimates are based on trend of actual expenditure during the year.
2203, Technical Education.	2050.92	2549.15	498.23	Revised Estimates are based on trend of actual expenditure during the year.
2210, Medical and Public Health	9051.53	10985.92	1934.38	Based on revised plan allocation.
2215, Water Supply and Sanitation	4832.99	5287.91	454.92	Based on revised plan allocation.
2216, Housing	1039.76	3376.63	2336.87	Based on revised plan allocation.
2217, Urban Development.	10231.94	11397.03	1165.09	Based on revised plan allocation.
2225, Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities.	10833.25	10541.73	(-)291.52	Revised Estimates are based on trend of actual expenditure during the year.
2236, Nutrtrion.	1340.69	2947.32	1606.62	Based on revised plan allocation.
2245, Relief on Account of Natural Calamities	5571.54	5199.97	(-)371.57	Revised Estimates are based on trend of actual expenditure during the year.
2401, Crop Husbandry	3502.83	5892.77	2389.93	Revised estimates include provision on account of Pradhan Mantri Fasal Bima Yojana.
2425, Co-operation	771.22	1593.55	822.32	Additional provision for Punjabrao Deshmukh Interest Rebate Scheme, Interest subsidy of 1% providing short term loan to the farmer and waiver of interest of converted loan
2801, Power	5588.89	10389.08	4800.19	Revised Estimates include provision for subsidy to the electricity consumer in the State.
2810, New and Renewable Energy.	171.22	484.82	313.60	Based on revised plan allocation.
3001, Indian Railways-Policy Formulation,	68.60	572.52	503.92	Revised estimates include provision of Railway Line between Latur, Ahmednagar, Parali, Beed.
3054 Roads and Bridges	4791.63	5279.70	488.06	Increase in maintenance expenditure.
3604 Compensation and Assignments to Local Bodies and Panchayati Raj Institutions	8524.37	7735.55	(-)788.81	Decrease in provision to the local Bodies on account Compensation and Assignment.

CAPITAL SECTION

The Revised Estimates 2016-2017 have been placed at Rs. 30409.68 crore against the Budget Estimates 2016-2017 Rs. 31005.72 crore as under :—

(Rs. crore)

		Budget Estimates, 2016-2017	Revised Estimates, 2016-2017
(a) Capital Outlay on Food Transaction	...	1841.75	1841.75
(b) Capital Outlay on Schemes other than Food Transactions	...	29163.97	28567.93
	Total ...	<u>31005.72</u>	<u>30409.68</u>

Capital outlay other than Food Transaction shows an decrease of Rs. 596.04 crore. Against the Budget Estimates 2016-2017 of Rs. 1150.71 crore for Loans and Advances, the Revised Estimates, 2016-2017 are Rs. 1118.29 crore showing an decrease of Rs. 32.42 crore. On the disbursement side of Loans and Advances, Budget Estimates were Rs. 1531.81 crore and the Revised Estimates are Rs. 6649.15 crore, resulting in an increase of Rs. 5117.33 crore.

BUDGET ESTIMATES, 2017-2018**REVENUE SECTION**

The Budget Estimates, 2017-2018 reveal a Deficit of Rs. 4511.18 crore on Revenue account on the basis of existing level of tax rates. The estimates are as follows :—

							(Rs. crore)
I. Revenue Receipts—							
A. Tax Revenue—							
(a) Taxes on Income and Expenditure...	23401.50	
(b) Taxes on Property and Capital Transactions...	24199.80	
(c) Taxes on Commodities and Services	143240.52	
Total—A						...	190841.83
B. Non-Tax Revenue—							
(a) Interest Receipts, Dividends and Profits	1302.25	
(b) Other Non-Tax Revenue—							
(i) General Services	4151.28	
(ii) Social and Community Services	7738.54	
(iii) Economic Services	6964.25	
Total—B						...	20156.32
C. Grants-in-aid and Contributions—							
(a) Grants-in-aid from Central Government—							
(i) For State Plan Schemes	940.25	
(ii) For Central Plan Scheme and Centrally Sponsored Plan Schemes	24077.93	
(iii) Non-Plan Grants	7726.19	
Total—C						...	32744.38
Total—Revenue Receipts						...	243737.54
II. Revenue Expenditure—							
A. General Services	82324.51	
B. Social Services	114078.68	
C. Economic Services	43312.10	
D. Grants-in-aid and Contributions	8533.42	
Total—Revenue Expenditure						...	248248.72
Surplus/Deficit(—)						...	(—) 4511.18

The comparative position of the Revised Estimates, 2016-2017 and Budget Estimates, 2017-2018 is as follows :—

							(Rs. crore)	
							Revised Estimates, 2016-2017	Budget Estimates, 2017-2018
Revenue Receipts	220011.93	243737.54	
Revenue Expenditure	234389.65	248248.72	
Revenue Surplus/Deficit(—)						...	(—) 14377.72	
						...	(—) 4511.18	

The Budget Estimates, 2017-2018 provide for standing charges. Main items of variations in Revised Estimates, 2016-2017 and Budget Estimates, 2017-2018, and brief reasons thereof are indicated in the sub-joined statement.

(Rs. crore)

Major Head of Account (1)	Revised Estimates, 2016-2017 (2)	Budget Estimates, 2017-2018 (3)	Variation Increase (+) Decrease (—) (4)	Explanation (5)
Receipts				
0021 Taxes on Income other than Corporation Tax	7627.68	9624.13	1996.45	The Estimates are based on the devolutions from the Central Government.
0029 Land Revenue.	1500.54	3200.14	1699.59	Increase is due to anticipated renewal in lease rent.
0030 Stamps and Registration Fees	20000.00	21000.00	1000.00	Normal Growth.
0037 Customs	4641.35	5254.21	612.86	The Estimates are based on the devolutions from the Central Government.
0038 Union Excise Duty	5164.57	5492.14	327.57	The Estimates are based on the devolutions from the Central Government.
0039 State Excise	13600.00	14340.00	740.00	Normal Growth.
0040 Sales Tax	81437.69	92838.97	11401.28	Anticipated Growth in Revenue.
0041 Taxes On Vehicles.	6750.00	7200.00	450.00	Normal Growth.
0043 Taxes And Duties On Electricity	7912.58	8228.48	315.89	Normal Growth.
0044 Service Tax	5433.42	6026.81	593.39	The Estimates are based on the devolutions from the Central Government.
0049 Interest Receipts	2981.31	1178.49	(–)1802.82	Due to decrease in interest on account of treasury bills.
0075 Miscellaneous General Services	1428.37	2758.43	1330.06	Expected Revenue from land value based projects.
0216 Housing	74.26	1076.92	1002.66	Increased Revenue is Expected from the additional F.S.I. given under S.R.A. Scheme.
0217 Urban Development	1700.00	5000.00	3300.00	Increase is due to anticipated sale of additional F.S.I. and additional premium rates.
0801 Power	1729.23	750.39	(–)978.84	Increase due to receipt of arrears receivable from Electricity Distribution Companies to Hydel Power Projects.
0853 Non-Ferrous Mining and Metallurgical Industries.	3250.00	3740.00	490.00	Normal Growth.
Expenditure				
2014 Administration of Justice.	1661.21	2054.67	393.46	Additional provision for strengthening of Justice Sector
2041 Taxes on Vehicles.	2337.14	1689.95	(–)647.19	Revised estimates include subsidy on account of various schemes being implemented by M.S.R.T.C.
2048 Appropriation for Reduction or Avoidance of Debt.	2600.00	3100.00	500.00	Increase is due to more transfer in sinking fund due to increase in the balance of open market borrowings.

Major Head of Account (1)	Revised Estimates, 2016-2017 (2)	Budget Estimates, 2017-2018 (3)	Variation Increase (+) Decrease (-) (4)	Explanation (5)
2049 Interest Payments	28829.69	31027.11	2197.42	Increase is due to additional loans raised during the course of the year.
2053 District Administration.	5321.47	5741.84	420.36	Increase in salary and non-salary expenditure.
2070 Other Administrative Services	385.90	1472.59	1086.69	Budget Estimates include Lump provision on account of Dearness Allowance.
2071 Pensions and Other Retirement Benefits	17972.56	19812.54	1839.98	Budget Estimates base on actual requirement.
2202 General Education.	44827.93	52573.56	7745.62	Budget Estimates include provision for salary, non salary N.P.S and other requirements of aided Institutions and scheme allocation
2210 Medical and Public Health	10985.92	10310.88	(-675.03)	Based on of sanctioned scheme allocation.
2216 Housing	3376.63	2864.11	(-512.51)	Based on of sanctioned scheme allocation.
2217 Urban Development.	11397.03	12186.57	789.53	Based on sanctioned scheme allocation and increase in the grants under the 14th commission
finance				
2225 Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities.	10541.73	13863.36	3321.62	Based on of sanctioned scheme allocation.
2235 Social Security and Welfare	4580.35	4152.68	(-427.67)	Based on of sanctioned scheme allocation.
2236 Nutrition.	2947.32	1977.72	(-969.60)	Based on of sanctioned scheme allocation.
2425 Co-operation	1593.55	950.10	(-643.45)	Based on of sanctioned scheme allocation.
2505 Rural Employment.	4494.58	5729.71	1235.12	Based on of sanctioned scheme allocation.
2801 Power	10389.08	6074.61	(-4314.46)	Revised Estimates include provision for subsidy to the electricity consumer in the State.
2810 New and Renewable Energy.	484.82	884.93	400.10	Based on of sanctioned scheme allocation.
3001 Indian Railways-Policy Formulation, Direction, Research and Other Miscellaneous Organisation.	572.52	150.00	(-422.52)	Revised estimates include provision for Railway Projects as per the requirements
3054 Roads and Bridges	5279.70	4876.19	(-403.50)	Decrease in maintenance expenditure.
3604 Compensation and Assignments to Local Bodies and Panchayati Raj Institutions	7735.55	8533.42	797.86	Additional provision for the local Bodies on account of Compensation and Assignments.

CAPITAL SECTION

Capital Expenditure

Excluding the provision of Rs. 1449.65 crore on account of Capital Outlay on Food Rs. 32359.47 crore (Net) are provided in the Budget Estimates 2017-2018. The sectoral classification of the total Capital account fund are as follow :—

	(Rs. crore)
A.. Capital Account of General Services	2271.04
B. Capital Account of Social Services	3193.23
C. Capital Account of Economic Services	28344.84
(a) Capital Account of Agriculture and Allied Services.	5182.64
(b) Capital Outlay on Rural Development Programmes	3471.11
(c) Capital Outlay on Hill Areas	90.50
(d) Capital Account of Irrigation and Flood Control.	9262.20
(e) Capital Account of Energy.	1293.79
(f) Capital Account of Industries and Minerals	21.76
(g) Capital Account of Transport.	8985.18
(h) Capital Account of General Economic Services	37.66
Total ...	33809.11

A Provision of Rs. 1695.23 crore for Loans and advances (disbursement) has been included in the Budget Estimates 2017-2018. The important items of Loans and Advances are as under :—

					(Rs. crore)
(1) Loans to Government Servants, etc.	1028.21
(2) Loans for Power Projects				...	242.05
(3) Loans for Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities.			70.00
(4) Loans for Co-operation.	104.50
(5) Loans for Urban Development			209.51
(6) Loans for Village and Small Industries		14.10

A provision of Rs. 2626.16 crore has been transferred to Funds for expenditure to be met from Reserve Funds.

Important provisions are as follow :—

					(Rs. crore)
(1) State Disaster Response Fund	1615.50
(2) Central Road Fund	700.00
(3) Slum Improvement Fund			23.50
(4) Employment Guarantee Fund	450.00
(5) Library Fund	127.10

Credit has been taken in the budget for Loans as follows :—

					(Rs. crore)
1. National Agricultural and Rural Development Bank	1000.00

Credit has also been taken in the Budget on account of total Loan recovery of Rs. 1226.78 crore comprising mainly the following loans :—

					(Rs. crore)
(1) Loans for Power Projects	467.60
(2) Loans to Government servants, etc	380.29
(3) Loans for Co-operation	153.85
(4) Loans for Housing	109.86
(5) Loans for Water Supply and Sanitation			36.19
(6) Loans for Fisheries			35.35

DEVELOPMENT PROGRAMME, 2017-2018

The annual scheme fund for the year 2017-2018 contemplates a development programme of Rs. 77184.00 crore Accordingly the amount of Rs. 77184.00 crore is proposed to be budgetted, which includes Rs. 7562.00 crore for District Plan.

2. The Budget Estimates includes Rs. 47876.92 crore on Revenue Account, Rs. 28645.53 crore on Capital Account and Rs. 661.54 crore on debt account.

3. The Budget also provides for Rs. 25396.84 crore for Central and Centrally Sponsored Schemes of which Rs. 23625.31 crore is on Revenue Account and balance Rs. 1771.53 crore on Capital Account which is inclusive of Debt.

4. A total of Rs. 8703.67 crore is for Tribal Component Schemes comprising of Rs. 6754.00 crore under State Scheme Fund and Rs. 1949.67 crore under Centrally Sponsored and Central Schemes.

Sectorwise position of the scheme for the year 2017-2018 is as follows :—

(Rs. crore)

Sector	Annual Scheme 2017-2018 (Proposed Fund)
1. Agriculture and Allied Services	7035.73
2. Rural Development	2671.83
3. Special Areas Programmes	211.30
4. Irrigation and Flood Control	8701.72
5. Power.	7892.14
6. Industries and Mineral	455.32
7. Transport	11039.24
8. Science, Technology and Environment	185.90
9. General Economic Services	886.11
10. Social and Community Services	31988.05
11. General Services	3818.57
12. Other Programmes	2298.08
Grand Total	77184.00

OVERALL FINANCIAL POSITION

The overall position in 2017-2018 reveals a Deficit of Rs. 4081.71 crore as follow:-

(Rs. crore)

Budget Estimates

2017-2018

<i>Revenue Account—</i>								
Revenue Receipts	243737.54
Revenue Expenditure	248248.72
							Revenue Deficit	4511.19
<i>Capital Account—</i>								
<i>Receipts—</i>								
Internal Debt of the State Government	49500.00
Central Loans	1096.68
Loans and Advances by the State Government	1226.78
Public Account—Contributions to Reserve Funds	2926.16
Public Account—Other	539936.36
							Total—Receipts	594685.98
<i>Capital Account—</i>								
<i>Expenditure—</i>								
Capital Outlay (Net)	33809.12
Internal Debt of the State Government	15358.84
Central Loans	1285.75
Loans and Advances by the State Government	1695.23
Public Account—Expenditure met from Reserve Funds	2799.69
Public Account—Other	535122.02
							Total—Expenditure	590070.65
							Surplus on Capital Account	4615.33
							Surplus	104.14
							Opening Balance	(—)4185.85
							Deficit	4081.71

Dinesh Kumar Jain,

Additional Chief Secretary, Finance Department.

ANNEXURE

Statement of allocation of Annual Plan Scheme Funds by the Governor of Maharashtra for the year 2017-2018 under Clause 7 of the Development Boards for Vidarbha, Marathwada and Rest of Maharashtra Order, 2011 issued under Article 371 (2)(b) of the Constitution of India.

The total budgetable funds available to the State Government for Annual Scheme during the year 2017-2018 are estimated to be Rs. 77184.00 crore. From the total budgetable funds a sum of Rs. 18639.82 crore has to be set aside for expenditure on schemes and projects which shall benefit the State as a whole and for the schemes/projects which are non divisible. Overall allocation of the remaining Funds of Rs. 58544.18 crore over the areas of the three Development Boards as approved by the Honourable Governor is as follows :—

Table of allocations of Plan expenditure by the Honourable Governor for the year 2017-2018.

Sr. No.	Development Board				Funds (Rs. in crores)	
(1)	(2)				(3)	
1	Vidarbha Development Board	15459.64	
2	Marathwada Development Board	10436.28	
3	Rest of Maharashtra Development Board	32648.26	
				Total	...	58544.18

२०१५-२०१६ च्या प्रत्यक्ष रकमा, २०१६-२०१७ चा अर्थसंकल्प व सुधारलेले अंदाज

आणि २०१७-२०१८ चे अर्थसंकल्पीय अंदाज

यांचे शीर्षवार आकडे दर्शविणारी विवरणपत्रे

STATEMENT SHOWING MAJOR HEADWISE FIGURES OF ACTUALS, 2015-2016

BUDGET AND REVISED ESTIMATES, 2016-2017

AND

BUDGET ESTIMATES, 2017-2018

(रुपये हजारांत/Rs. in thousands)

महसुलाची शीर्ष Heads of Revenue	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
भाग एक—एकत्रित निधी Part I—CONSOLIDATED FUND				
एक—महसुली जमा 1. REVENUE RECEIPTS				
ए. कर महसूल— A. Tax Revenue—				
(ए) उत्पन्न व खर्च यांवरील कर— (a) Taxes on Income and Expenditure—				
निगम कर 0020, Corporation Tax—	88,35,19,00	99,12,59,00	1,08,48,21,00	1,10,08,32,00
निगम कराव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर 0021, Taxes on Income other than Corporation Tax—	61,44,85,14	76,81,97,00	76,27,68,00	96,24,13,00
कृषी उत्पन्नावरील कर 0022, Taxes on Agricultural Income	26
उत्पन्न व खर्च यांवरील इतर कर 0028, Other Taxes on Income and Expenditure—	21,92,74,03	25,17,32,00	25,17,32,00	27,69,05,00
एकूण—(ए)/ Total—(a) ...	1,71,72,78,43	2,01,11,88,00	2,09,93,21,00	2,34,01,50,00
(बी) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील कर— (b) Taxes on Property and Capital Transactions—				
जमीन महसूल, 0029, Land Revenue	17,48,31,34	32,00,14,50	15,00,54,52	32,00,14,50
मुद्रांक व नोंदणी फी 0030, Stamps and Registration Fees	2,17,66,98,86	2,35,47,66,12	2,00,00,00,00	2,10,00,00,00
संपदा शुल्क 0031, Estate Duty
संपत्ती कर 0032, Taxes on Wealth	2,00,05	-30,00	-32,00	-34,00
शेतजमिनीव्यतिरिक्त इतर स्थावर मालमत्तेवरील कर 0035, Taxes on Immovable Property other than Agricultural Land
एकूण—(बी)/ Total—(b) ...	2,35,17,30,25	2,67,47,50,62	2,15,00,22,52	2,41,99,80,50

(रुपये हजारांत/Rs. in thousands)

खर्चाची शीर्षे Heads of Expenditure	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
भाग एक—एकत्रित निधी Part I—CONSOLIDATED FUND				
दोन—महसुली खर्च II. EXPENDITURE MET FROM REVENUE				
ए. सर्वसाधारण सेवा— A. General Services—				
(ए) राज्याची अंगे— (a) Organs of State—				
संसद/राज्य/संघ राज्यक्षेत्र विधानमंडळे... ..	1,11,12,90	1,56,11,59	1,77,18,83	2,05,19,38
2011, Parliament/State/Union Territory Legislatures				
राष्ट्रपती/उप राष्ट्रपती/राज्यपाल/संघ राज्यक्षेत्रांचे प्रशासक... ..	11,93,25	13,34,02	13,94,10	13,76,23
2012, President/Vice-President/Governor/Administrator of Union Territories.				
मंत्रिपरिषद	9,46,83	15,40,00	15,01,50	25,27,05
2013, Council of Ministers				
न्यायदान	13,98,44,72	17,15,75,73	16,61,21,25	20,54,67,56
2014, Administration of Justice				
निवडणुका	3,28,18,26	2,76,26,01	2,40,69,95	1,79,17,55
2015, Elections				
एकूण—(ए)/ Total—(a)	18,59,15,96	21,76,87,35	21,08,05,63	24,78,07,77
(बी) आर्थिक सेवा (b) Fiscal Services—				
(एक) उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली—				
(i) Collection of Taxes on Income and Expenditure				
उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली	19,93,50	35,60,56	35,32,41	39,40,79
2020, Collection of Taxes on Income and Expenditure				
एकूण—(एक)/ Total—(i)	19,93,50	35,60,56	35,32,41	39,40,79
(दोन) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील करांची वसुली				
(ii) Collection of Taxes on Property and Capital Transactions—				
जमीन महसूल	3,07,70,75	4,40,16,79	4,25,48,05	5,76,21,45
2029, Land Revenue				
मुद्रांक व नोंदणी	1,89,27,39	2,11,58,58	2,26,05,02	2,18,87,73
2030, Stamps and Registration				
एकूण—(दोन)/ Total—(ii)	4,96,98,14	6,51,75,37	6,51,53,07	7,95,09,18
(तीन) विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील करांची वसुली—				
(iii) Collection of Taxes on Commodities and Services—				
राज्य उत्पादन शुल्क	1,08,29,53	1,37,26,11	1,14,09,96	1,38,19,80
2039, State Excise				
विक्री, व्यापार इत्यादींवरील कर	4,74,49,69	6,96,94,12	6,84,39,75	7,64,46,53
2040, Taxes on Sales, Trade etc.				
वाहनांवरील कर	12,57,26,90	13,18,87,85	23,37,14,62	16,89,95,51
2041, Taxes on Vehicles				
विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	63,17,07	82,33,21	72,53,58	87,46,47
2045, Other Taxes and Duties on Commodities and Services				
एकूण—(तीन)/Total—(iii)	19,03,23,19	22,35,41,29	32,08,17,91	26,80,08,31

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

महसूलाची शीर्ष Heads of Revenue	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
(सी) विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील कर— (c) Taxes on Commodities and Services—				
शुल्क 0037, Customs	44,86,57,00	49,39,14,00	46,41,35,00	52,54,21,00
संघ उत्पादन शुल्क 0038, Union Excise Duty	37,30,37,00	39,46,25,00	51,64,57,00	54,92,14,00
राज्य उत्पादन शुल्क 0039, State Excise	1,24,69,55,74	1,53,43,86,34	1,36,00,00,00	1,43,40,00,88
विक्री, व्यापार इत्यादींवरील कर 0040, Tax on Sales, Trade etc.	6,96,60,81,74	8,14,37,69,00	8,14,37,69,00	9,28,38,97,00
वाहनांवरील कर 0041, Taxes on Vehicles	60,17,19,03	67,50,00,00	67,50,00,00	72,00,00,00
माल उतारू यांवरील कर 0042, Taxes on Goods and Passengers	15,82,13,24	12,75,99,99	12,76,00,00	14,00,00,00
विजेवरील कर व शुल्क 0043, Taxes and Duties on Electricity	85,06,37,39	79,12,58,00	79,12,58,02	82,28,48,00
सेवा कर 0044, Service Tax	48,87,46,00	51,47,45,00	54,33,42,00	60,26,81,00
विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क 0045, Other Taxes and Duties on Commodities and Services.	26,83,50,24	22,36,27,14	22,36,27,12	24,59,91,00
एकूण—(सी) / Total—(c) ...	11,40,23,97,38	12,89,89,24,47	12,84,51,88,14	14,32,40,52,88
एकूण—ए / Total—A ...	15,47,14,06,06	17,58,48,63,09	17,09,45,31,66	19,08,41,83,38
बी—कराव्यतिरिक्त महसूल— B. Non-Tax Revenue—				
(ए) इतर आर्थिक सेवा— (a) Other Fiscal Services—				
इतर आर्थिक सेवा 0047, Other Fiscal Services	2,99
एकूण—ए / Total—(a) ...	2,99
(बी) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा— (b) Interest Receipts, Dividends and Profits—				
व्याजाच्या जमा रकमा 0049, Interest Receipts	30,79,45,20	11,22,37,00	29,81,31,50	11,78,49,00
लाभांश व नफा 0050, Dividends and Profits	57,26,78	1,17,87,00	1,17,87,00	1,23,76,00
एकूण—(बी) / Total—(b) ...	31,36,71,98	12,40,24,00	30,99,18,50	13,02,25,00

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

खर्चाची शीर्षे Heads of Expenditure	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
ए. सर्वसाधारण सेवा-चालू				
A. General Services—Contd.				
(चार) इतर आर्थिक सेवा				
(iv) Other Fiscal services—				
इतर आर्थिक सेवा	3,46,74	5,32,52	3,61,40	5,56,41
2047, Other Fiscal Services				
एकूण—(चार) / Total—(iv)	3,46,74	5,32,52	3,61,40	5,56,41
एकूण—(बी) / Total—(b)	24,23,61,57	29,28,09,74	38,98,64,79	35,20,14,69
(सी) व्याज प्रदान व ऋणसेवा—				
(c) Interest Payment and Servicing of Debt—				
ऋण कमी करणे किंवा ऋण प्रतिबंधन यांसाठी विनियोजन ...	22,20,00,00	26,00,00,00	26,00,00,00	31,00,00,00
2048, Appropriation for Reduction or Avoidance of Debt				
व्याज प्रदान	2,57,71,41,21	2,82,19,83,43	2,88,29,69,13	3,10,27,11,46
2049, Interest Payments				
एकूण—(सी) / Total—(c) ...	2,79,91,41,21	3,08,19,83,43	3,14,29,69,13	3,41,27,11,46
(डी) प्रशासकीय सेवा				
(d) Administrative Services—				
लोकसेवा आयोग	32,45,16	52,58,79	41,07,24	51,71,30
2051, Public Service Commission				
सेक्रेटरिएट-सर्वसाधारण सेवा	2,23,30,48	3,22,64,95	3,06,47,93	4,81,36,30
2052, Secretariat—General Services				
जिल्हा प्रशासन	44,82,30,27	53,35,73,52	53,21,47,37	57,41,84,18
2053, District Administration				
कोषागार व लेखा प्रशासन	2,46,47,48	3,00,81,95	2,81,85,04	3,11,99,08
2054, Treasury and Accounts Administration				
पोलीस	98,07,13,26	1,10,15,54,53	1,17,05,70,97	1,21,00,65,77
2055, Police				
तुरुंग	2,34,66,70	2,76,40,49	2,68,25,76	2,99,68,66
2056, Jails				
पुरवठा व विनियोजन	1,80,21	2,42,32	1,79,53	2,43,78
2057, Supplies and Disposals				
लेखनसामग्री व मुद्रण	1,49,85,81	1,81,36,58	1,93,89,31	1,85,39,18
2058, Stationery and Printing				
सार्वजनिक बांधकामे	11,36,68,13	15,14,65,84	12,93,49,39	15,84,27,21
2059, Public Works				
इतर प्रशासनिक सेवा	3,13,19,85	24,65,46,50	3,85,90,07	14,72,59,27
2070, Other Administrative Services				
एकूण—(डी) / Total—(d) ...	1,66,27,87,35	2,14,67,65,47	1,97,99,92,61	2,22,31,94,73
(इ) निवृत्तिवेतने व संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा-				
(e) Pensions and Miscellaneous General Services—				
निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	1,53,36,44,75	1,90,67,81,87	1,79,72,56,51	1,98,12,54,76
2071, Pensions and Other Retirement Benefits				
संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	1,31,24,75	2,56,80,76	1,49,05,28	1,54,68,48
2075, Miscellaneous General Services				
एकूण—(इ) / Total—(e) ...	1,54,67,69,50	1,93,24,62,63	1,81,21,61,79	1,99,67,23,24
एकूण—ए / Total—A ...	6,43,69,75,59	7,67,17,08,62	7,53,57,93,95	8,23,24,51,89

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

महसूलाची शीर्ष Heads of Revenue	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
(सी) कराव्यतिरिक्त इतर महसूल— (c) Other Non-Tax Revenue—				
(एक) सर्वसाधारण सेवा (i) General Services—				
लोकसेवा आयोग 0051, Public Service Commission	32,06,84	24,85,00	24,85,00	26,09,00
पोलीस 0055, Police	3,32,84,75	5,97,35,24	5,97,35,00	6,27,21,75
तुरुंग 0056, Jails	8,99,35	10,29,03	10,29,04	10,80,49
पुरवठा व विनियोग 0057, Supplies and Disposals	84	6,00	6,00	6,00
लेखनसामग्री व मुद्रण 0058, Stationery and Printing	23,06,52	37,30,00	37,30,90	39,17,00
सार्वजनिक बांधकामे 0059, Public Works	2,46,31,46	2,15,88,00	2,15,88,00	2,30,57,65
इतर प्रशासनिक सेवा 0070, Other Administrative Services	6,76,85,54	3,55,28,90	6,32,87,56	3,73,55,29
निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ यांच्या संबंधातील अंशदानाच्या व वसुलीच्या रकमा. 0071, Contributions and Recoveries towards Pension and Other Retirement Benefits.	72,71,85	81,29,82	81,30,00	85,37,00
संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा 0075, Miscellaneous General Services	4,77,38,40	24,30,15,00	14,28,37,00	27,58,43,85
एकूण—(एक)/ Total—(i)...	18,70,25,55	37,52,46,99	30,28,28,50	41,51,28,03

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

खर्चाची शीर्षे Heads of Expenditure	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
बी. सामाजिक सेवा— B. Social Services—				
(ए) शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती— (a) Education, Sports, Art and Culture—				
सर्वसाधारण शिक्षण	4,04,95,62,28	4,58,89,21,70	4,48,27,93,76	5,25,73,56,61
2202, General Education				
तंत्र शिक्षण	17,21,83,54	20,50,92,62	25,49,15,79	22,75,01,52
2203, Technical Education				
क्रीडा व युवक सेवा	3,04,19,79	3,84,17,04	3,44,98,53	2,98,67,83
2204, Sports and Youth Services				
कला व संस्कृती	3,45,81,16	3,83,11,94	3,49,15,64	3,80,18,04
2205, Art and Culture				
एकूण—(ए)/ Total—(a) ...	4,28,67,46,77	4,87,07,43,30	4,80,71,23,72	5,55,27,44,00
(बी) आरोग्य व कुटुंबकल्याण— (b) Health and Family Welfare—				
वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	87,12,28,77	90,51,53,88	1,09,85,92,27	1,03,10,88,81
2210, Medical and Public Health				
कुटुंबकल्याण	6,45,09,87	8,10,07,31	8,09,41,70	8,37,91,37
2211, Family Welfare				
एकूण—(बी)/ Total—(b) ...	93,57,38,64	98,61,61,19	1,17,95,33,97	1,11,48,80,18
(सी) पाणीपुरवठा, स्वच्छता, गृहनिर्माण व नगरविकास— (c) Water Supply, Sanitation, Housing and Urban Development—				
पाणीपुरवठा व स्वच्छता	24,82,30,20	48,32,99,15	52,87,91,21	53,81,95,14
2215, Water Supply and Sanitation				
गृहनिर्माण	6,75,61,40	10,39,76,12	33,76,63,21	28,64,11,45
2216, Housing				
नगरविकास	64,15,41,10	1,02,31,94,65	1,13,97,03,87	1,21,86,57,14
2217, Urban Development				
एकूण—(सी)/ Total—(c) ...	95,73,32,70	1,61,04,69,92	2,00,61,58,29	2,04,32,63,73
(डी) माहिती व ध्वनी प्रसारण— (d) Information and Broadcasting—				
माहिती व प्रसिद्धी	82,53,64	99,37,72	1,10,55,07	1,38,18,21
2220, Information and Publicity				
एकूण—(डी)/ Total—(d) ...	82,53,64	99,37,72	1,10,55,07	1,38,18,21
(इ) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण— (e) Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities :—				
अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण.	82,37,49,19	1,08,33,25,44	1,05,41,73,32	1,38,63,36,11
2225, Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities.				
एकूण—(इ)/ Total—(e) ...	82,37,49,19	1,08,33,25,44	1,05,41,73,32	1,38,63,36,11

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

महसूलाची शीर्ष Heads of Revenue	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
(दोन) सामाजिक सेवा— (ii) Social Services—				
शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती ...	6,06,64,87	4,18,18,86	4,18,18,86	4,39,09,81
0202, Education, Sports, Art and Culture				
वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य ...	4,98,44,09	4,47,57,24	4,47,57,23	4,69,95,09
0210, Medical and Public Health				
कुटुंबकल्याण ...	51,35,48	40,19,96	40,19,96	42,21,00
0211, Family Welfare				
पाणीपुरवठा व स्वच्छता ...	50,94,76	30,15,72	30,15,72	36,79,48
0215, Water Supply and Sanitation				
गृहनिर्माण ...	94,39,03	10,67,57,00	74,26,00	10,76,92,21
0216, Housing				
नगरविकास ...	9,13,37,79	50,00,14,00	17,00,00,00	50,00,00,00
0217, Urban Development				
माहिती व प्रसिद्धी ...	7,33,21	5,49,20	5,49,00	5,76,00
0220, Information and Publicity				
कामगार व सेवायोजन ...	1,38,05,37	97,71,00	1,14,91,94	1,10,00,87
0230, Labour and Employment				
सामाजिक सुरक्षा व कल्याण ...	3,10,04,58	2,67,30,58	2,67,30,58	2,80,67,04
0235, Social Security and Welfare				
इतर सामाजिक सेवा ...	2,87,01,31	2,63,92,88	2,63,92,88	2,77,12,47
0250, Other Social Services				
एकूण—(दोन)/ Total—(ii)...	29,57,60,49	76,38,26,44	33,62,02,17	77,38,53,97
(तीन) आर्थिक सेवा (iii) Economic Services—				
पीक संवर्धन ...	1,14,20,04	1,28,27,18	1,28,27,19	1,34,68,02
0401, Crop Husbandry				
पशुसंवर्धन ...	33,53,16	48,78,00	48,78,00	51,22,00
0403, Animal Husbandry				
दुग्धव्यवसाय विकास ...	2,27,19,96	5,58,29,43	5,58,29,00	5,86,20,02
0404, Dairy Development				
मत्स्यव्यवसाय ...	9,20,90	22,16,05	22,16,00	23,27,01
0405, Fisheries				
वनीकरण व वन्यजीवन ...	2,30,90,71	3,92,51,00	3,92,51,00	4,12,14,00
0406, Forestry and Wild Life				
अन्न साठवण व वखार ...	5,50,37	10,16,00	10,16,00	10,67,00
0408, Food Storage and Warehousing				
सहकार ...	86,16,55	1,64,49,22	1,64,49,62	1,72,70,98
0425, Co-Operation				
इतर कृषीविषयक कार्यक्रम ...	2,61,34	6,64,63	6,64,63	6,97,85
0435, Other Agricultural Programmes				

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

खर्चाची शीर्षे Heads of Expenditure	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
(एफ) कामगार व कामगार कल्याण— (f) Labour and Labour Welfare—				
कामगार व सेवायोजन 2230, Labour and Employment	7,09,16,27	11,11,03,34	10,83,64,95	10,45,92,49
एकूण—(एफ)/ Total—(f) ...	7,09,16,27	11,11,03,34	10,83,64,95	10,45,92,49
(जी) समाजकल्याण आणि पोषण आहार— (g) Social Welfare and Nutrition—				
सामाजिक सुरक्षा व कल्याण 2235, Social Security and Welfare	39,48,52,13	44,77,00,50	45,80,35,81	41,52,68,39
पोषण आहार 2236, Nutrition	29,69,58,89	13,40,69,62	29,47,32,41	19,77,72,14
नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य 2245, Relief on Account of Natural Calamities	44,89,36,68	55,71,54,27	51,99,97,06	55,72,09,52
एकूण—(जी)/ Total—(g) ...	1,14,07,47,70	1,13,89,24,39	1,27,27,65,28	1,17,02,50,05
(एच) इतर (h) Others—				
इतर सामाजिक सेवा 2250, Other Social Services	-44,14,47	6,38,73	6,43,36	26,45,01
सेक्रेटारिएट-सामाजिक सेवा 2251, Secretariat-Social Services	1,26,52,97	1,80,23,95	1,67,57,85	1,93,38,65
एकूण—(एच)/ Total—(h) ...	82,38,50	1,86,62,68	1,74,01,21	2,19,83,66
एकूण—बी/ Total—B ...	8,23,17,23,41	9,82,93,27,98	10,45,65,75,81	11,40,78,68,43
सी. आर्थिक सेवा— C. Economic Services—				
(ए) कृषि व संलग्न कार्यक्रम— (a) Agriculture and Allied Activities—				
पीक संवर्धन 2401, Crop Husbandry	40,27,37,38	35,02,83,74	58,92,77,21	55,73,69,42
मृद व जलसंधारण 2402, Soil and Water Conservation	60,67,40	88,12,54	1,55,73,42	1,19,58,84
पशुसंवर्धन 2403, Animal Husbandry	9,59,12,96	11,84,92,36	11,15,83,09	11,16,53,36
दुग्धव्यवसाय विकास 2404, Dairy Development	4,95,55,64	4,34,09,46	3,64,49,00	3,82,00,29
मत्स्यव्यवसाय 2405, Fisheries	1,75,42,59	1,24,95,01	1,54,45,94	1,20,24,79
वनीकरण व वन्यजीवन 2406, Forestry and Wild Life	20,33,73,83	20,76,87,70	20,88,52,25	23,51,59,98
अन्न, साठवण व वखार 2408, Food, Storage and Warehousing	18,16,68	2,54,40,50	2,49,92,58	2,73,47,34
कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण 2415, Agricultural Research and Education	7,85,75,69	8,27,99,74	8,43,61,99	9,77,95,41
सहकार 2425, Co-operation	10,61,46,00	7,71,22,58	15,93,55,53	9,50,10,21
इतर कृषिविषयक कार्यक्रम 2435, Other Agricultural Programme	43,06,87	83,62,10	1,16,78,00	1,24,83,50
एकूण—(ए)/ Total—(a) ...	96,60,35,04	93,49,05,73	1,25,75,69,01	1,19,90,03,14

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

महसूलाची शीर्ष Heads of Revenue	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
जमीन सुधारणा	45,54,65	43,30,30	43,30,30	45,47,00
0506, Land Reforms				
इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम	1,50,65,49	2,58,54,00	2,58,54,00	2,71,47,00
0515, Other Rural Development Programmes				
डोंगराळ प्रदेश	2,04,14	64,00	64,00	67,00
0551, Hill Areas				
मोठे पाटबंधारे	4,60,22,67	8,42,28,00	1,68,01,81	4,09,12,60
0700, Major Irrigation				
मध्यम पाटबंधारे	1,64,45,63	2,90,51,00	92,22,63	80,76,00
0701, Medium Irrigation				
लहान पाटबंधारे	63,95,53	67,21,00	34,32,78	35,74,98
0702, Minor Irrigation				
वीज	6,19,97,92	9,10,80,00	17,29,23,78	7,50,39,47
0801, Power				
पेट्रोलियम	1,36	...	4,13	...
0802, Petroleum				
ऊर्जेची अपारंपारिक साधने	2,82,12	83,00	83,00	87,15
0810, Non-Conventional Sources of Energy				
ग्रामोद्योग व लघु उद्योग	3,34,36	4,88,00	4,88,00	5,12,00
0851, Village and Small Industries				
उद्योग	3,60,61	17,34,00	17,34,00	18,21,00
0852, Industries				
अलोहयुक्त खानकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	30,64,05,37	34,00,00,00	32,50,00,00	37,40,00,00
0853, Non-Ferrous Mining and Metallurgical Industries				
इतर उद्योग	1,71	6,40	6,00	6,00
0875, Other Industries				
भारतीय रेल्वे
1001, Indian Railways				
बंदरे व दीपगृहे
1051, Ports and Light Houses				
रस्ते व पूल	21,50,96	8,37,00	8,73,49	8,79,00
1054, Roads and Bridges				
मार्ग परिवहन
1055, Road Transport				
अंतरदेशीय जल वाहतूक
1056, Inland Water Transport				
पर्यटन	2,27,16
1452, Tourism				
इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	1,44,57,09	1,90,18,00	1,90,18,00	1,99,69,00
1475, Other General Economic Services				
एकूण—(तीन)/ Total—(iii)	54,58,39,80	73,66,26,21	71,29,67,36	69,64,25,08
एकूण—सी / Total—C	1,02,86,25,84	1,87,56,99,64	1,35,19,98,03	1,88,54,07,08
एकूण—बी / Total—B	1,34,23,00,81	1,99,97,23,64	1,66,19,16,53	2,01,56,32,08

(रुपये हजारंत /Rs. in thousands)

खर्चाची शीर्षे Heads of Expenditure	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
(बी) ग्रामविकास— (b) Rural Development—				
ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम ...	5,02,47,33	7,11,60,31	6,89,42,59	8,38,51,90
2501, Special Programmes for Rural Development				
ग्रामीण रोजगार ...	29,74,96,69	43,70,65,95	44,94,58,45	57,29,71,36
2505, Rural Employment				
जमीन सुधारणा
2506, Land Reforms				
इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम ...	21,31,99,45	70,43,80,01	34,66,38,05	37,10,62,25
2515, Other Rural Development Programmes				
एकूण—(बी)/ Total—(b) ...	56,09,43,47	1,21,26,06,27	86,50,39,09	1,02,78,85,51
(सी) विशेष क्षेत्र कार्यक्रम-- (c) Special Areas Programmes				
डोंगराळ प्रदेश ...	59,97	81,88	49,83	90,86
2551, Hill Areas				
एकूण—(सी)/ Total—(c) ...	59,97	81,88	49,83	90,86
(डी) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण— (d) Irrigation and Flood Control—				
मोठे व मध्यम पाटबंधारे ...	17,94,85,42	17,94,97,98	16,82,28,99	15,12,93,86
2701, Major and Medium Irrigation				
लहान पाटबंधारे ...	9,22,12,20	13,64,42,88	12,82,78,65	9,94,46,44
2702, Minor Irrigation				
लाभक्षेत्रविकास ...	23,95,38	30,64,71	20,38,53	19,75,70
2705, Command Areas Development				
पूर नियंत्रण व जलनिःसारण ...	17,26,73	21,45,83	18,00,25	27,32,01
2711, Flood Control and Drainage				
एकूण—(डी)/ Total—(d) ...	27,58,19,73	32,11,51,40	30,03,46,42	25,54,48,01
(इ) ऊर्जा— (e) Energy—				
वीज ...	92,81,64,14	55,88,89,27	1,03,89,08,32	60,74,61,61
2801, Power				
ऊर्जेची अपारंपारिक साधने ...	1,21,99,74	1,71,22,35	4,84,82,36	8,84,93,06
2810, Non-Conventional Sources of Energy				
एकूण—(इ)/ Total—(e) ...	94,03,63,88	57,60,11,62	1,08,73,90,68	69,59,54,67
(एफ) उद्योग व खनिजे— (f) Industry and Minerals—				
ग्रामोद्योग व लघुउद्योग ...	3,65,19,07	3,17,83,52	3,21,34,59	3,09,35,58
2851, Village and Small Industries				
उद्योग ...	28,97,80,69	26,86,06,11	27,70,22,74	27,50,97,87
2852, Industries				
अलोहयुक्त खणकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग ...	16,20,31	34,99,25	36,36,82	35,21,07
2853, Non-ferrous Mining and Metallurgical Industries				
एकूण—(फ)/ Total—(f) ...	32,79,20,07	30,38,88,88	31,27,94,15	30,95,54,52
(जी) वाहतूक— (g) Transport—				
भारतीय रेल्वे-धोरणनिश्चिती, संचालन, संशोधन व इतर संकीर्ण संघटना	58,00,00	68,60,00	5,72,52,00	1,50,00,00
3001, Indian Railways—Policy formulation, Direction, Research and Other Miscellaneous Organisation.				
बंदरे व दीपगृहे ...	52,81,34	1,10,56,60	79,55,98	85,91,83
3051, Ports and Light Houses				

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

महसूलाची शीर्ष Heads of Revenue	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
सी. सहायक अनुदाने व अंशदाने— C. Grants-in-aid and Contributions—				
केंद्र सरकारकडून सहायक अनुदाने ... 1601, Grants-in-aid from Central Government	1,68,98,61,37	2,49,64,18,67	3,24,47,45,34	3,27,39,38,70
केंद्रीय उत्पादन शुल्कातील राज्यांचा हिस्सा ... 1603, States Share of Union Excise Duties
साह्यकारी साहित्य व साधनसामग्री ... 1606, Aid Materials and Equipments
एकूण—सी / Total—C ...	1,68,98,61,37	2,49,64,18,67	3,24,47,45,34	3,27,39,38,70
एकूण—महसूली जमा / Total— Revenue Receipts...	18,50,35,68,24	22,08,10,05,40	22,00,11,93,53	24,37,37,54,16
खर्चापेक्षा जादा असलेला महसूल...

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

खर्चाची शीर्षे Heads of Expenditure	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
नागरी विमान चालन 3053, Civil Aviation	1,85,81,14	2,71,38,82	2,57,30,26	1,53,41,96
मार्ग व पूल 3054, Roads and Bridges	51,42,02,08	47,91,63,97	52,79,70,13	48,76,19,98
मार्ग परिवहन 3055, Road Transport	96,51,15	17,48,00	10,87,20	41,08,00
अंतर्देशीय जल परिवहन 3056, Inland Water Transport	5,58,63	9,50,00	9,20,00	9,60,00
एकूण—(जी)/ Total—(g)...	55,40,74,34	52,69,17,39	62,09,15,57	53,16,21,77
(आय) विज्ञान तंत्रशास्त्र व पर्यावरण—				
(i) Science, Technology and Environment—				
अवकाश संशोधन 3402, Space Research	10,14	38,47	25,23	15,29
इतर वैज्ञानिक संशोधन 3425, Other Scientific Research	4,55,00	6,50,00	85,20,00	1,00,00,00
पारिस्थितिकी व पर्यावरण 3435, Ecology and Environment	92,02,46	1,01,81,00	1,40,66,33	2,31,09,00
एकूण—(आय)/ Total—(i)...	96,67,60	1,08,69,47	2,26,11,56	3,31,24,29
(जे) सर्वसाधारण आर्थिक सेवा—				
(j) General Economic Services—				
सेक्रेटारिएट-आर्थिक सेवा 3451, Secretariat—Economic Services	11,58,13,22	12,61,91,09	12,83,75,43	20,96,23,34
पर्यटन 3452, Tourism	4,12,47,49	6,72,32,22	6,58,55,46	5,75,36,73
जनगणना सर्वेक्षण व सांख्यिकी 3454, Census Surveys and Statistics	88,46,13	72,16,84	72,74,92	60,60,56
नागरी पुरवठा 3456, Civil Supplies	15,00
इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा 3475, Other General Economic Services	44,06,24	49,14,16	48,17,95	52,92,17
एकूण—(जे)/ Total—(j)...	17,03,13,08	20,55,54,31	20,63,23,76	27,85,27,80
एकूण—सी / Total—C...	3,80,51,97,18	4,09,19,86,95	4,67,30,40,07	4,33,12,10,57
डी. सहायक अनुदाने व अंशदाने—				
D. Grants-in-aid and Contributions—				
स्थानिक संस्था व पंचायत राज्य संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे. 3604, Compensation and Assignments to Local Bodies and Panchayati Raj Institutions.	56,35,08,90	85,24,37,01	77,35,55,97	85,33,42,07
साह्यकारी साहित्य व साधनसामग्री 3606, Aid Materials and Equipments
एकूण—डी / Total—D...	56,35,08,90	85,24,37,01	77,35,55,97	85,33,42,07
एकूण—महसुली लेखांवरील खर्च Total—Expenditure on Revenue Account	19,03,74,05,08	22,44,54,60,56	23,43,89,65,80	24,82,48,72,96
महसुलापेक्षा जादा असलेला खर्च Excess Expenditure over Revenue	53,38,36,84	36,44,55,16	1,43,77,72,27	45,11,18,80

III—Statement of Capital Expenditure Outside the Revenue Account

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

खर्चाची शीर्षे Heads of Expenditure	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
तीन. भांडवली जमा—				
III. CAPITAL RECEIPT—				
भांडवली जमा	16,89,50
4000, Miscellaneous Capital Receipts				
एकूण—भांडवली जमा / Total—Capital Receipts ...	16,89,50
तीन. भांडवली खर्च—				
III. CAPITAL EXPENDITURE—				
ए. सर्वसाधारण सेवांचा भांडवली लेखा—				
A. Capital Account of General Services—				
पोलीस यांवरील भांडवली खर्च	1,09,03,13	5,64,50,07	6,99,64,75	6,52,11,49
4055, Capital Outlay on Police				
लेखनसामग्री व मुद्रण यांवरील भांडवली खर्च	6,60,48	6,75,00	6,75,00	7,00,00
4058, Capital Outlay on Stationery and Printing				
सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च	5,55,79,62	9,15,19,00	10,60,66,85	11,77,02,38
4059, Capital Outlay on Public Works				
इतर प्रशासनिक सेवा यांवरील भांडवली खर्च... ..	5,87,84,76	4,01,80,76	3,92,14,93	4,34,91,00
4070, Capital Outlay on Other Administrative Services				
एकूण—ए / Total—A ...	12,59,27,99	18,88,24,83	21,59,21,53	22,71,04,87
बी. सामाजिक सेवांचा भांडवली लेखा—				
B. Capital Account of Social Services—				
(ए) शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती, यावरील भांडवली खर्च				
(a) Capital Account of Education, Sports, Art and Culture—				
शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती, यावरील भांडवली खर्च	1,14,19,20	1,42,65,90	1,77,84,24	1,88,46,65
4202, Capital Outlay on Education, Sports, Art and Culture				
एकूण—(ए) / Total—(a)...	1,14,19,20	1,42,65,90	1,77,84,24	1,88,46,65
(बी) आरोग्य व कुटुंब कल्याण यावरील भांडवली लेखा				
(b) Capital Account of Health and Family Welfare—				
वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यांवरील भांडवली खर्च... ..	6,50,64,41	6,10,92,06	9,30,81,20	10,17,76,11
4210, Capital Outlay on Medical and Public Health				
कुटुंब कल्याण यावरील भांडवली खर्च
4211, Capital Outlay on Family Welfare				
एकूण—(बी) / Total—(b)...	6,50,64,41	6,10,92,06	9,30,81,20	10,17,76,11
(सी) पाणीपुरवठा, स्वच्छता, गृहनिर्माण व नगरविकास यावरील भांडवली लेखा				
(c) Capital Account of Water Supply, Sanitation, Housing and Urban Development—				
पाणीपुरवठा व स्वच्छता यांवरील भांडवली खर्च	4,63,14,25	20,23,01	22,66,14	36,01,32
4215, Capital Outlay on Water Supply and Sanitation				
गृहनिर्माणावरील भांडवली खर्च	63,33,22	1,09,63,47	1,09,63,55	1,13,68,55
4216, Capital Outlay on Housing				
नगरविकासावरील भांडवली खर्च	4,23,53,63	1,60,07,76	5,97,77,76	3,50,08,18
4217, Capital Outlay on Urban Development				
एकूण—(सी) / Total—(c)...	9,50,01,10	2,89,94,24	7,30,07,45	4,99,78,05
(डी) माहिती व ध्वनी प्रसारण यावरील भांडवली लेखा				
(d) Capital Account of Information and Broadcasting				
माहिती व प्रसिद्धी यांवरील भांडवली खर्च
4220, Capital Outlay on Information and Publicity				
एकूण—(डी) / Total—(d)...

III—Statement of Capital Expenditure Outside the Revenue Account

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

खर्चाची शीर्षे Heads of Expenditure	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
(इ) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्गीय व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण यावरील भांडवली लेखा (e) Capital Account of Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities. अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्गीय व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण यावरील भांडवली खर्च 4225, Capital Outlay on Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities.	7,09,26,30	15,00,21,21	10,77,27,71	13,31,22,38
एकूण—(इ) / Total—(e) ...	7,09,26,30	15,00,21,21	10,77,27,71	13,31,22,38
(जी) समाजकल्याण व पोषण आहार यावरील भांडवली लेखा (g) Capital Account of Social Welfare and Nutrition— सामाजिक सुरक्षा व कल्याण यावरील भांडवली खर्च ... 4235, Capital Outlay on Social Security and Welfare पोषणआहार यावरील भांडवली खर्च ... 4236, Capital Outlay on Nutrition	78,26,82 -59,40	40,58,75 ...	39,57,17 ...	50,35,15 55,00,00
एकूण—(जी) / Total—(g)...	77,67,42	40,58,75	39,57,17	1,05,35,15
(एच) इतर—भांडवली लेखा (h) Capital Account of —Others इतर सामाजिक सेवा यावरील भांडवली खर्च... 4250, Capital Outlay on Other Social Services	82,43,17	21,08,02,60	21,08,02,67	50,65,01
एकूण—(एच) / Total—(h) ...	82,43,17	21,08,02,60	21,08,02,67	50,65,01
एकूण—बी / Total—B ...	25,84,21,60	46,92,34,76	50,63,60,44	31,93,23,35
सी. आर्थिक सेवांचा भांडवली लेखा C. Capital Account of Economic Services— (ए) कृषि व संलग्न कार्यक्रम यावरील भांडवली लेखा— (a) Capital Account of Agriculture and Allied Activities— पीकसंवर्धनावरील भांडवली खर्च ... 4401, Capital Outlay on Crop Husbandry मृद व जलसंधारण यावरील भांडवली खर्च ... 4402, Capital Outlay on Soil and Water Conservation पशुसंवर्धनावरील भांडवली खर्च ... 4403, Capital Outlay on Animal Husbandry दुग्धव्यवसाय विकासावरील भांडवली खर्च ... 4404, Capital Outlay on Dairy Development मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च ... 4405, Capital Outlay on Fisheries वनीकरण व वन्यजीवन यावरील भांडवली खर्च ... 4406, Capital Outlay on Forestry and Wild Life अन्न, साठवण, व वखार यावरील भांडवली खर्च ... 4408, Capital Outlay on Food, Storage and Warehousing कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण यावरील भांडवली खर्च ... 4415, Capital Outlay on Agricultural Research and Education. सहकारावरील भांडवली खर्च ... 4425, Capital Outlay on Co-operation इतर कृषीविषयक कार्यक्रम यावरील भांडवली खर्च ... 4435, Capital Outlay on Other Agricultural Programme	-20 16,97,97,78 33,31,89 ... 75,28,25 4,08,99,85 6,41,09,08 48,69,61 2,19,81,97 55,64	... 22,65,26,30 42,22,79 ... 78,65,51 3,21,48,61 18,41,75,29 16,20,00 79,81,19 20,00	... 25,75,96,83 42,22,80 ... 1,13,65,54 6,82,08,61 18,41,75,29 41,20,00 79,81,20 57,00	... 30,69,68,88 36,61,87 ... 1,09,05,39 3,75,08,12 14,49,65,13 22,70,00 1,12,84,45 7,00,00
एकूण—(ए)/ Total—(a) ...	31,25,73,87	46,45,59,69	53,77,27,27	51,82,63,84
(बी) ग्रामविकास— (b) Rural Development— इतर ग्रामविकास कार्यक्रम यावरील भांडवली खर्च ... 4515, Capital Outlay on Other Rural Development Programmes	14,63,84,59	43,92,93,99	17,70,33,93	34,71,11,16
एकूण—(बी)/ Total—(b) ...	14,63,84,59	43,92,93,99	17,70,33,93	34,71,11,16
(सी) विशेष क्षेत्र कार्यक्रम— (c) Special Areas Programmes— डोंगराळ प्रदेश ... 4551, Hill Areas	58,09,83	90,50,00	90,50,00	90,50,00
एकूण—(सी)/ Total—(c) ...	58,09,83	90,50,00	90,50,00	90,50,00

III—Statement of Capital Expenditure Outside the Revenue Account

(रुपये हजारों /Rs. in thousands)

खर्चाची शीर्षे Heads of Expenditure	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
(डी) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण यांचा भांडवली लेखा (d) Capital Account of Irrigation and Flood Control— मोठे व मध्यम पाटबंधारे यांवरील भांडवली खर्च...	68,25,97,90	73,94,35,22	73,82,75,78	77,95,72,91
4701, Capital Outlay on Major and Medium Irrigation लहान पाटबंधारे-यांवरील भांडवली खर्च...	11,46,83,10	9,93,88,92	11,43,88,92	14,09,72,92
4702, Capital Outlay on Minor Irrigation पूर नियंत्रण प्रकल्पावरील भांडवली खर्च ...	88,97,66	66,43,56	66,43,57	56,74,22
4711, Capital Outlay on Flood Control Projects				
एकूण—(डी)/ Total—(d) ...	80,61,78,66	84,54,67,70	85,93,08,27	92,62,20,05
(इ) ऊर्जावरील भांडवली लेखा (e) Capital Account of Energy— वीज प्रकल्पावरील भांडवली खर्च ...	13,79,06,14	11,97,12,51	11,86,61,51	12,93,78,54
4801, Capital Outlay on Power Projects				
एकूण—(इ)/ Total—(e) ...	13,79,06,14	11,97,12,51	11,86,61,51	12,93,78,54
(एफ) उद्योग व खनिजे यांवरील भांडवली लेखा— (f) Capital Account of Industry and Minerals— ग्रामोद्योग व लघुउद्योग यांवरील भांडवली खर्च ...	9,79,41	14,84,85	20,84,85	16,76,32
4851, Capital Outlay on Village and Small Industries अलौहयुक्त खाणकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग यांवरील भांडवली खर्च	
4853, Capital Outlay on Non-ferrous Mining and Metallurgical Industries. ग्राहकोपयोगी वस्तू उद्योगांवरील भांडवली खर्च
4860, Capital Outlay on Consumer Industries इतर उद्योग ...	62,26,74	..	95,04,00	5,00,00
4875, Capital Outlay on Other Industries, उद्योग व खनिजे यांवरील इतर भांडवली खर्च
4885, Other Capital Outlay on Industries and Minerals				
एकूण—(एफ)/ Total—(f) ...	72,06,15	14,84,85	1,15,88,85	21,76,32
(जी) वाहतुकीवरील भांडवली लेखा— (g) Capital Account of Transport— भारतीय रेल्वे यांवरील भांडवली खर्च (व्यावसायिक मार्ग)	50,00,00
5002, Capital Outlay on Indian Railways (Commercial Link) बंदरे व दीपगृहे यांवरील भांडवली खर्च
5051, Capital Outlay on Ports and Light Houses नागरी विमानचालनावरील भांडवली खर्च
5053, Capital Outlay on Civil Aviation रस्ते व पूल यांवरील भांडवली खर्च ...	43,05,96,42	45,02,73,28	49,93,73,29	84,04,18,15
5054, Capital Outlay on Roads and Bridges मार्ग परिवहन यांवरील भांडवली खर्च ...	4,19,49,33	5,80,00,00	5,05,72,00	5,31,00,00
5055, Capital Outlay on Road Transport अंतर्देशीय जल परिवहनावरील भांडवली खर्च
5056, Capital Outlay on Inland Water Transport इतर परिवहन सेवा यांवरील भांडवली खर्च
5075, Capital Outlay on Other Transport Services				
एकूण—(जी)/ Total—(g) ...	47,25,45,75	50,82,73,28	54,99,45,29	89,85,18,15
(आय) विज्ञान, तंत्रशास्त्र व पर्यावरण यांवरील भांडवली लेखा (i) Capital Account of Science, Technology and Environment— अवकाश संशोधन यांवरील भांडवली खर्च
5402 Capital Outlay on Space Research				
एकूण—(आय)/ Total—(i)
(जे) सर्वसाधारण आर्थिक सेवांचा भांडवली लेखा (j) Capital Account of General Economic Services पर्यटनावरील भांडवली खर्च ...	50,56	3,21,67	10,21,67	30,00,01
5452, Capital Outlay on Tourism सर्वसाधारण वित्तीय व व्यापारी संस्थांमधील गुंतवणूक ...	64,15,31	5,41,07,18	5,41,07,18	5,36,49
5465, Investments in General Financial and Tradings Institutions. इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च ...	-1,04,58	2,42,29	2,42,58	2,29,64
5475, Capital Outlay on Other General Economic Services				
एकूण—(जे)/ Total—(j) ...	63,61,29	5,46,71,14	5,53,71,43	37,66,14
एकूण—सी/ Total—C ...	1,89,49,66,28	2,44,25,13,16	2,31,86,86,55	2,83,44,84,20
एकूण—भांडवली लेख्यावरील खर्च ... Total—Expenditure on Capital Account	2,27,93,15,87	3,10,05,72,75	3,04,09,68,52	3,38,09,12,42

चार आणि पाच—ऋण व ठेवींच्या शीर्षाखालील जमा व संवितरित रकमांची विवरणपत्रके
**IV AND V—STATEMENTS OF RECEIPTS AND DISBURSEMENTS
UNDER DEBT AND DEPOSIT HEADS**

चार—ऋण व ठेवींच्या शीर्षाखालील जमा रकमांचे विवरणपत्र
IV—Statement of Receipt under Debt and Deposit Heads

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

जमेची शीर्षे Heads of Receipts	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
ई. सरकारी ऋण— E. Public Debt—				
राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण ...	3,73,92,46,86	4,59,65,00,00	5,00,23,75,00	4,95,00,00,00
6003, Internal Debt of the State Government				
केंद्र सरकारकडून कर्जे व आगाऊ रकमा ...	5,83,94,38	10,99,18,00	10,96,68,00	10,96,68,00
6004, Loans and Advances from the Central Government				
एकूण—ई/ Total—E ...	3,79,76,41,24	4,70,64,18,00	5,11,20,43,00	5,05,96,68,00
एफ. कर्जे व आगाऊ रकमा— F. Loans and Advances—				
शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती यांसाठी कर्जे ...	1,95,52	3,42,56	3,42,56	3,59,68
6202, Loans for Education, Sports, Art and Culture				
वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यांसाठी कर्जे ...	51
6210, Loans for Medical and Public Health				
कुटुंब कल्याणासाठी कर्जे ...	5,34
6211, Loans for Family Welfare				
पाणीपुरवठा व स्वच्छता यांसाठी कर्जे ...	50,56,55	39,34,52	39,34,52	36,19,52
6215, Loans for Water Supply and Sanitation				
गृहनिर्माणासाठी कर्जे ...	58,29,42	1,04,63,00	1,04,63,00	1,09,86,22
6216, Loans for Housing				
नगरविकासासाठी कर्जे ...	12,29,34	11,38,00	11,38,00	11,95,00
6217, Loans for Urban Development				
अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्गीय व अल्पसंख्याक यांचे कल्याणासाठी कर्जे ...	6,61,41	1,04,32	1,04,32	1,09,52
6225, Loans for Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities.				
सामाजिक सुरक्षा व कल्याण यांसाठी कर्जे ...	1,11
6235, Loans for Social Security and Welfare				
नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी कर्जे ...	83,50	78,45	78,45	82,00
6245, Loans for relief on Account of Natural Calamities				
इतर सामाजिक सेवांसाठी कर्जे ...	3,94,88	5,91,00	5,91,00	6,21,00
6250, Loans for Other Social Services				
पीक संवर्धनासाठी कर्जे ...	56	7,93	7,93	7,93
6401, Loans for Crop Husbandry				
मृद व जलसंधारण यांसाठी कर्जे ...	26,05	30,00	41,50	41,50
6402, Loans for Soil and Water Conservation				
पशु संवर्धनासाठी कर्जे ...	26,98	1,35,30	1,35,00	1,42,00
6403, Loans for Animal Husbandry				
दुग्धव्यवसाय विकासासाठी कर्जे ...	-3,60,91
6404, Loans for Dairy Development				
मत्स्यव्यवसायासाठी कर्जे ...	13,04,28	33,66,77	33,67,00	35,35,00
6405, Loans for Fisheries				
वनीकरण व वन्यजीवन यांसाठी कर्जे
6406, Loans for Forestry and Wild Life				
अन्न, साठवण व वखार यांसाठी कर्जे
6408, Loans for Food Storage and Warehousing				
कृषिविषयक वित्तीय संस्थांना कर्जे
6416, Loans to Agricultural Financial Institutions				
सहकारासाठी कर्जे ...	54,99,84	1,46,52,83	1,46,52,83	1,53,85,48
6425, Loans for Co-operation				
इतर कृषिविषयक कार्यक्रमांसाठी कर्जे	18,00	18,00	18,91
6435, Loans for Other Agricultural Programmes				
ग्रामीण रोजगारांसाठी कर्जे
6505, Loans for Rural Employment				
जमीन सुधारणांसाठी कर्जे
6506, Loans for Land Reforms				
इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रमांसाठी कर्जे ...	35	81	85	1,00
6515, Loans for Other Rural Development Programmes				

V—Statement of Disbursements under Debt and Deposit Heads

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

खर्चाची शीर्षे Heads of Expenditure	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
ई. सरकारी ऋण—				
E. Public Debt—				
राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	91,38,48,54	1,26,54,74,54	98,89,01,01	1,53,58,83,17
6003, Internal Debt of the State Government				
केंद्र सरकारकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	9,04,61,40	11,17,04,37	11,17,04,37	12,85,74,63
6004, Loans and Advances from the Central Government				
एकूण—ई/ Total—E	1,00,43,09,94	1,37,71,78,91	1,10,06,05,38	1,66,44,57,80
एफ. कर्जे व आगाऊ रकमा—				
F. Loans and Advances—				
शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती यांसाठी कर्जे
6202, Loans for Education, Sports, Art and Culture				
कुटुंब कल्याणासाठी कर्जे
6211, Loans for Family Welfare				
पाणीपुरवठा व स्वच्छता यांसाठी कर्जे	4,33,76	4,26,63	4,00,32
6215, Loans for Water Supply and Sanitation				
गृहनिर्माणासाठी कर्जे	76,40	2,32,81	2,19,12	1,47,43
6216, Loans for Housing				
नगरविकासासाठी कर्जे	79,84,27	1,39,46,52	1,39,46,52	2,09,51,72
6217, Loans for Urban Development				
अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्गीय व अल्पसंख्याक यांचे कल्याणासाठी कर्जे	14,86,62	1,45,21,01	1,45,21,01	70,00,00
6225, Loans for Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities.				
सामाजिक सुरक्षा व कल्याण यांसाठी कर्जे
6235, Loans for Social Security and Welfare				
नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी कर्जे	25	...	1
6245, Loans for relief on Account of Natural Calamities				
इतर सामाजिक सेवांसाठी कर्जे	17,02,76	17,94,37	17,94,37	11,58,98
6250, Loans for Other Social Services				
पीक संवर्धनासाठी कर्जे	2	...	2
6401, Loans for Crop Husbandry				
मृद व जलसंधाधारण यांसाठी कर्जे
6402, Loans for Soil and Water Conservation				
पशु संवर्धनासाठी कर्जे
6403, Loans for Animal Husbandry				
दुग्धव्यवसाय विकासासाठी कर्जे
6404, Loans for Dairy Development				
मत्स्यव्यवसायासाठी कर्जे	15,34,42	15,21,81	15,21,81	7,10,00
6405, Loans for Fisheries				
वनीकरण व वन्यजीवन यांसाठी कर्जे
6406, Loans for Forestry and Wild Life				
सहकारासाठी कर्जे	1,72,07,92	95,29,56	2,64,09,56	1,04,50,00
6425, Loans for Co-operation				
इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रमांसाठी कर्जे
6515, Loans for Other Rural Development Programmes				
मोठे व मध्यम पाटबंधारेसाठी कर्जे
6701, Loans for Major and Medium Irrigation				

चार—ऋण व ठेवींच्या शीर्षाखालील जमा रकमांचे विवरणपत्र
IV—Statement of Receipt under Debt and Deposit Heads

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

जमेची शीर्षे Heads of Receipts	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
लहान पाटबंधारे यांसाठी कर्जे	78	86	86	86
6702, Loans for Minor Irrigation				
लाभक्षेत्र विकास प्राधिकरणासाठी कर्जे...	10	86	86	86
6705, Loans for Command Area Development				
पूरनियंत्रण प्रकल्पांसाठी कर्जे
6711, Loans for Flood Control Projects				
वीज प्रकल्पांसाठी कर्जे	3,91,16,07	4,45,33,00	4,45,33,00	4,67,60,00
6801, Loans for Power Projects				
ग्रामोद्योग व लघु उद्योग यांसाठी कर्जे	2,92,29	2,38,00	2,38,00	2,50,00
6851, Loans for Village and Small Industries				
ग्राहकोपयोगी उद्योगांसाठी कर्जे	2
6860, Loans for Consumer Industries				
उद्योग व खनिजे यांसाठी इतर कर्जे	7,90,72	11,48,00	11,48,00	12,05,00
6885, Other Loans to Industries and Minerals				
मार्ग परिवहनासाठी कर्जे	5
7055, Loans for Road Transport				
पर्यटनासाठी कर्जे
7452, Loans for Tourism				
इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवांसाठी कर्जे	4,32	3,12,80	3,12,80	3,29,00
7475, Loans for Other General Economic Services				
शासकीय कर्मचाऱ्यांसाठी कर्जे इ.	2,63,52,08	3,39,75,16	3,07,21,54	3,80,29,02
7610, Loans to Government Servants etc.				
संकीर्ण कर्जे
7615, Miscellaneous Loans				
एकूण—(एफ)/ Total—F	8,65,11,16	11,50,71,31	11,18,29,16	12,26,78,64
जी. आंतरराज्यीय तडजोड—				
G. Inter-state Settlement—				
आंतरराज्यीय तडजोड
7810, Inter-state Settlement				
एकूण—जी—आंतरराज्यीय तडजोड/Total—G—Inter-state Settlement
एकूण—ऋण शीर्ष	3,88,41,52,40	4,82,14,89,31	5,22,38,72,16	5,18,23,46,64
Total—Debt Heads				
एच. आकस्मिकता निधीकडे हस्तांतरण—				
H. Transfer to the Contingency Fund—				
आकस्मिकता निधीकडे विनियोजन	29,62,00,00
7999, Appropriation to the Contingency Fund				
एकूण—एच—आकस्मिकता निधीकडे हस्तांतरण	29,62,00,00
Total—H—Transfer to the Contingency Fund				
एकूण—एक—एकत्रित निधी/ Total—I—Consolidated Fund	22,68,56,10,14	26,90,24,94,71	27,22,50,65,69	29,55,61,00,80

V—Statement of Disbursements under Debt and Deposit Heads

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

खर्चाची शीर्षे Heads of Expenditure	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
लहान पाटबंधारे यांसाठी कर्जे
6702, Loans for Minor Irrigation				
पूरनियंत्रण प्रकल्पासाठी कर्जे	4,90,00	1,00,00	80,00	2,50,00
6711, Loans for Flood Control Projects				
वीज प्रकल्पांसाठी कर्जे	1,96,43,66	3,39,06,01	52,98,81,01	2,42,05,00
6801, Loans for Power Projects				
ग्रामोद्योग व लघु उद्योग यांसाठी कर्जे	7,52,37	14,32,45	11,82,45	14,10,11
6851, Loans for Village and Small Industries				
ग्राहकोपयोगी उद्योगांसाठी कर्जे	2,54,77	...	65,94	1
6860, Loans for Consumer Industries				
उद्योग व खनिजे यांसाठी इतर कर्जे
6885, Other Loans to Industries and Minerals				
मार्ग परिवहनासाठी कर्जे
7055, Loans for Road Transport				
इतर परिवहन सेवा यांसाठी कर्जे
7075, Loans for Other Transport Services				
इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवांसाठी कर्जे	18,00
7475, Loans for Other General Economic Services				
शासकीय कर्मचाऱ्यांसाठी कर्जे इ.	6,03,29,94	7,57,63,04	7,48,66,86	10,28,21,82
7610, Loans to Government Servants etc.				
संकीर्ण कर्जे
7615, Miscellaneous Loans				
एकूण—एफ / Total—F	11,14,63,13	15,31,81,61	66,49,15,28	16,95,23,42
जी. आंतरराज्यीय तडजोड—				
G. Inter-state Settlement—				
आंतरराज्यीय तडजोड	9	7	7	7
7810, Inter-state Settlement				
एकूण—जी—आंतरराज्यीय तडजोड/Total—G—Inter-state Settlement	9	7	7	7
एकूण—ऋण शीर्ष	1,11,57,73,16	1,53,03,60,59	1,76,55,20,73	1,83,39,81,29
Total—Debt Heads				
एच. आकस्मिकता निधीकडे हस्तांतरण—				
H. Transfer to the Contingency Fund—				
आकस्मिकता निधीकडे विनियोजन	9,62,00,00
7999, Appropriation to the Contingency Fund				
एकूण—एच—आकस्मिकता निधीकडे हस्तांतरण	9,62,00,00
Total—H—Transfer to the Contingency Fund				
एकूण—एक—एकत्रित निधी/Total—I—Consolidated Fund	22,52,86,94,11	27,07,63,93,90	28,24,54,55,05	30,03,97,66,67

चार—ऋण व ठेवींच्या शीर्षाखालील जमा रकमांचे विवरणपत्र
IV—Statement of Receipt under Debt and Deposit Heads

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

जमेची शीर्षे Receipts	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
भाग दोन—आकस्मिकता निधी				
PART II—CONTINGENCY FUND				
आकस्मिकता निधी 8000, Contingency Fund	9,62,00,00
एकूण—दोन—आकस्मिकता निधी/Total—II—Contingency Fund ...	9,62,00,00
भाग तीन—लोकलेखा				
PART III—PUBLIC ACCOUNT				
आय. अल्पबचत, भविष्यनिर्वाह निधी, इत्यादी—				
I. Small Savings, Provident Funds, etc.—				
(बी) भविष्यनिर्वाह निधी—				
(b) Provident Funds—				
राज्य भविष्यनिर्वाह निधी 8009, State Provident Funds	43,09,29,13	53,32,06,65	46,99,56,60	52,42,19,80
एकूण—(बी) / Total—(b) ...	43,09,29,13	53,32,06,65	46,99,56,60	52,42,19,80
(सी) इतर लेखा—				
(c) Other Accounts—				
विमा व निवृत्तीवेतन निधी 8011, Insurance and Pension Funds	4,89,67,16	24,09,38,77	29,40,26,18	7,06,04,48
एकूण—(सी) / Total—(c) ...	4,89,67,16	24,09,38,77	29,40,26,18	7,06,04,48
एकूण—आय / Total—I ...	47,98,96,29	77,41,45,42	76,39,82,78	59,48,24,28

V—Statement of Disbursements under Debt and Deposit Heads

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

खर्चाची शीर्षे Disbursements	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
भाग दोन—आकस्मिकता निधी				
PART II—CONTINGENCY FUND				
आकस्मिकता निधी 8000, Contingency Fund	29,62,00,00
एकूण—दोन—आकस्मिकता निधी / Total—II—Contingency Fund ...	29,62,00,00
भाग तीन—लोक लेखा				
PART III—PUBLIC ACCOUNT				
आय. अल्पवचत, भविष्यनिर्वाह निधी, इत्यादी—				
I. Small Savings, Provident Funds, etc.—				
(बी) भविष्यनिर्वाह निधी—				
(b) Provident Funds—				
राज्य भविष्यनिर्वाह निधी 8009, State Provident Funds	33,63,36,88	38,28,66,76	35,88,78,34	39,47,66,17
एकूण—(बी) / Total—(b) ...	33,63,36,88	38,28,66,76	35,88,78,34	39,47,66,17
(सी) इतर लेखा—				
(c) Other Accounts—				
विमा व निवृत्तिवेतन निधी 8011, Insurance and Pension Funds	2,26,92,38	21,41,99,21	25,38,97,62	2,84,96,55
एकूण—(सी) / Total—(c) ...	2,26,92,38	21,41,99,21	25,38,97,62	2,84,96,55
एकूण—आय / Total—I ...	35,90,29,26	59,70,65,97	61,27,75,96	42,32,62,72

चार—ऋण व ठेवींच्या शीर्षाखालील जमा रकमांचे विवरणपत्र
IV—Statement of Receipt under Debt and Deposit Heads

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

जमेची शीर्षे Receipts	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
जे. राखीव निधी— J. Reserve Funds—				
(ए) व्याजी राखीव निधी— (a) Reserve Funds Bearing Interest—				
घसारा नवीकरण निधी 59	5,00	5,00	5,00	5,00
8115, Depreciation Renewal Funds				
सर्वसाधारण व इतर राखीव निधी 33,11,23,64	13,88,05,13	44,82,89,19	48,34,09,78	
8121, General and Other Reserve Funds				
एकूण—(ए) / Total—(a) 33,11,24,23	13,88,10,13	44,82,94,19	48,34,14,78	
(बी) बिनव्याजी राखीव निधी— (b) Reserve Funds not Bearing Interest—				
कर्जनिवारण निधी 37,85,62,32	26,00,00,00	26,00,00,00	31,00,00,00	
8222, Sinking Funds				
दुष्काळ निवारण निधी
8223, Famine Relief Fund				
राज्य मार्ग व पूल निधी
8225, State Roads and Bridges Fund				
घसारा/नवीकरण राखीव निधी
8226, Depreciation / Renewal Reserve Funds				
विकास व कल्याण निधी 1,29,24,88	6,12,15,69	6,15,76,99	6,10,66,30	
8229, Development and Welfare Funds				
सर्वसाधारण व इतर राखीव निधी
8235, General and Other Reserve Funds				
एकूण—(बी) / Total—(b) 39,14,87,20	32,12,15,69	32,15,76,99	37,10,66,30	
एकूण—जे / Total—J 72,26,11,43	46,00,25,82	76,98,71,18	85,44,81,08	
के. ठेवी व आगाऊ रकमा— K. Deposits and Advances—				
(ए) व्याजी ठेवी— (a) Deposits Bearing Interest—				
नागरी ठेवी 58,78,38,49	66,72,72,03	65,36,18,01	68,62,98,88	
8336, Civil Deposits				
स्थानिक निधीच्या ठेवी
8338, Deposits of Local Fund				
इतर ठेवी 17,25,93,22	9,55,40,41	19,54,45,26	19,99,17,98	
8342, Other Deposits				
एकूण—(ए) / Total—(a) 76,04,31,71	76,28,12,44	84,90,63,27	88,62,16,86	
(बी) बिनव्याजी ठेवी— (b) Deposits not Bearing Interest—				
नागरी ठेवी 2,61,02,22,71	2,52,93,57,06	2,52,93,57,06	2,65,58,24,91	
8443, Civil Deposits				
स्थानिक निधीच्या ठेवी 46
8448, Deposits of Local Funds				
इतर ठेवी 2,06,20,17	2,00,00,00	5,16,00,00	7,00,00,00	
8449, Other Deposits				
एकूण—(बी) / Total—(b) 2,63,08,43,34	2,54,93,57,06	2,58,09,57,06	2,72,58,24,91	
(सी) आगाऊ रकमा— (c) Advances—				
नागरी आगाऊ रकमा 9,43,04,41	5,60,58,33	5,60,58,33	6,16,63,70	
8550, Civil Advances				
एकूण—(सी) / Total—(c) 9,43,04,41	5,60,58,33	5,60,58,33	6,16,63,70	
एकूण—के / Total—K 3,48,55,79,46	3,36,82,27,83	3,48,60,78,66	3,67,37,05,47	

V—Statement of Disbursements under Debt and Deposit Heads

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

खर्चाची शीर्षे Disbursements	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
जे. राखीव निधी—				
J. Reserve Funds—				
(ए) व्याजी राखीव निधी—				
(a) Reserve Funds Bearing Interest—				
घसारा नवीकरण निधी	5,00	5,00	5,00
8115, Depreciation Renewal Fund				
सर्वसाधारण व इतर राखीव निधी	33,02,12,58	33,28,85,82	19,34,41,99	20,32,19,34
8121, General and Other Reserve Funds				
एकूण—(ए) / Total—(a) ...	33,02,12,58	33,28,90,82	19,34,46,99	20,32,24,34
(बी) बिनव्याजी राखीव निधी—				
(b) Reserve Funds not Bearing Interest—				
कर्जनिवारण निधी	37,85,62,32	...	26,00,00,00	31,00,00,00
8222, Sinking Funds				
दुष्काळ निवारण निधी
8223, Famine Relief Fund				
राज्य मार्ग व पूल निधी
8225, State Roads and Bridges Fund				
घसारा/नवीकरण राखीव निधी
8226, Depreciation / Renewal Reserve Funds				
विकास व कल्याण निधी	4,58,89,85	8,32,18,70	8,15,97,89	8,09,18,70
8229, Development and Welfare Funds				
सर्वसाधारण व इतर राखीव निधी
8235, General and Other Reserve Funds				
एकूण—(बी) / Total—(b) ...	42,44,52,17	8,32,18,70	34,15,97,89	39,09,18,70
एकूण—जे / Total—J ...	75,46,64,75	41,61,09,52	53,50,44,88	59,41,43,04
के. ठेवी व आगाऊ रकमा—				
K. Deposits and Advances—				
(ए) व्याजी ठेवी—				
(a) Deposits Bearing Interest—				
नागरी ठेवी	32,64,18,74	32,36,73,03	31,59,12,98	33,17,07,57
8336, Civil Deposits				
स्थानिक निधीच्या ठेवी
8338, Deposits of Local Fund				
इतर ठेवी	30,88,92,03	15,11,48,00	21,62,32,45	20,17,66,10
8342, Other Deposits				
एकूण—(ए) / Total—(a) ...	63,53,10,77	47,48,21,03	53,21,45,43	53,34,73,67
(बी) बिनव्याजी ठेवी—				
(b) Deposits not Bearing Interest—				
नागरी ठेवी	2,45,79,51,40	2,28,95,81,14	2,28,95,81,14	2,40,40,60,17
8443, Civil Deposits				
स्थानिक निधीच्या ठेवी
8448, Deposits of Local Funds				
इतर ठेवी	2,06,20,00	2,88,01,00	3,76,02,00	3,75,00,00
8449, Other Deposits				
एकूण—(बी) / Total—(b) ...	2,47,85,71,40	2,31,83,82,14	2,32,71,83,14	2,44,15,60,17
(सी) आगाऊ रकमा—				
(c) Advances—				
नागरी आगाऊ रकमा	9,44,20,55	5,60,13,46	5,60,13,46	6,16,14,34
8550, Civil Advances				
एकूण—(सी) / Total—(c) ...	9,44,20,55	5,60,13,46	5,60,13,46	6,16,14,34
एकूण—के / Total—K ...	3,20,83,02,72	2,84,92,16,63	2,91,53,42,03	3,03,66,48,18

चार—ऋण व ठेवींच्या शीर्षाखालील जमा रकमांचे विवरणपत्र
IV—Statement of Receipt under Debt and Deposit Heads

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

जमेची शीर्षे Receipts	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
एल. निलंबन व संकीर्ण— L. Suspense and Miscellaneous—				
निलंबन लेखे 8658, Suspense Accounts	3,09,75	73,30,08	73,33,93	80,58,30
एकूण—(बी) / Total—(b) ...	3,09,75	73,30,08	73,33,93	80,58,30
(सी) इतर लेखे— (c) Other Accounts—				
धनादेश व बिले 8670, Cheques and Bills	-5,72,61,40	2,65,51,89,48	2,65,51,89,48	2,65,51,89,48
विभागीय शिल्लक रकमा 8671, Departmental Balances	90,51,54	85,06,61	85,06,61	89,31,94
स्थायी रोख अग्रधन 8672, Permanent Cash Imprest	39
रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा 8673, Cash Balance Investment Account	34,07,04,68,68	42,00,00,00,00	42,00,00,00,00	44,44,00,00,00
शासनाने ठेवलेल्या प्रतिभूती ठेवी 8674, Security Deposits made by Government	35,14	10,00	10,00	10,00
एकूण—(सी) / Total—(c) ...	34,02,22,94,35	44,66,37,06,09	44,66,37,06,09	47,10,41,31,42
(डी) विदेशी शासनाकडील लेखे— (d) Accounts with Governments of Foreign Countries—				
इतर देशांच्या शासनाकडील लेखे 8679, Accounts with Governments of Other Countries
एकूण—(डी) / Total—(d)
(इ) संकीर्ण— (e) Miscellaneous—				
संकीर्ण शासकीय लेखे 8680, Miscellaneous Government Accounts
एकूण—(इ) / Total—(e)
एकूण—एल / Total—L ...	34,02,26,04,10	44,67,10,36,17	44,67,10,40,02	47,11,21,89,72

V—Statement of Disbursements under Debt and Deposit Heads

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

खर्चाची शीर्षे Disbursements	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
एल. निलंबन व संकीर्ण—				
L. Suspense and Miscellaneous—				
निलंबन लेखे	40,63,98	24,91,17	43,14,67	36,06,17
8658, Suspense Accounts				
एकूण—(बी) / Total—(b) ...	40,63,98	24,91,17	43,14,67	36,06,17
(सी) इतर लेखे—				
(c) Other Accounts—				
धनादेश व बिले	2,65,51,89,57	2,65,51,89,57	2,65,51,89,57
8670, Cheques and Bills				
विभागीय शिल्लक रकमा	91,79,08	78,71,35	78,71,35	82,64,91
8671, Departmental Balances				
स्थायी रोख अग्रधन	6,33	50	6,00	6,00
8672, Permanent Cash Imprest				
रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा	34,38,78,47,63	42,55,00,00,00	42,00,00,00,00	45,00,00,00,00
8673, Cash Balance Investment Account				
शासनाने ठेवलेल्या प्रतिभूती ठेवी	2,66,27,18	2,00,00,00	2,00,00,00	2,00,00,00
8674, Security Deposits made by Government				
एकूण—(सी) / Total—(c) ...	34,42,36,60,22	45,23,30,61,42	44,68,30,66,92	47,68,34,60,48
(डी) विदेशी शासनाकडील लेखे—				
(d) Accounts with Governments of Foreign Countries—				
इतर देशांच्या शासनाकडील लेखे
8679, Accounts with Governments of Other Countries				
एकूण—(डी) / Total—(d)
(इ) संकीर्ण—				
(e) Miscellaneous—				
संकीर्ण शासकीय लेखे	1,64
8680, Miscellaneous Government Accounts				
एकूण—(इ) / Total—(e) ...	1,64
एकूण—एल / Total—L ...	34,42,77,25,84	45,23,55,52,59	44,68,73,81,59	47,68,70,66,65

चार—ऋण व ठेवींच्या शीर्षाखालील जमा रकमांचे विवरणपत्र
IV—Statement of Receipt under Debt and Deposit Heads

(रुपये हजारांत /Rs. in thousands)

जमेची शीर्षे Receipts	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
एम. वित्तप्रेषणे—				
M. Remittances—				
(ए) धनप्रेष आणि वित्तप्रेषणे—				
(a) Money Orders and Other Remittances—				
एकाच महालेखाकाराला/लेखा अधिकाऱ्याला लेखा सादर करणाऱ्या अधिकाऱ्यांमधील रोख भरणा केलेल्या रकमा व समायोजने.	2,64,35,47,58	1,95,33,34,28	1,95,33,34,28	2,05,10,00,98
8782, Cash Remittances and adjustments between Officers rendering Accounts to the same Accountant General/Accounts Officer.				
एकूण—(ए) / Total—(a) ...	2,64,35,47,58	1,95,33,34,28	1,95,33,34,28	2,05,10,00,98
(बी) आंतरशासकीय समायोजन लेखे—				
(b) Inter Government Adjustment Accounts—				
केंद्र सरकार व राज्य शासन यांमधील समायोजन लेखा
8786, Adjusting Account between Central and State Governments				
रेल्वे समायोजन लेखा
8787, Adjusting Account with Railways				
डाक व तार समायोजन लेखा
8788, Adjusting Account with Posts and Telegraphs				
संरक्षण समायोजन लेखा
8789, Adjusting Account with Defence				
आंतरराज्यीय निलंबन लेखा ...	1,43	50,00	50,00	50,00
8793, Inter-state Suspense Account				
एकूण—(बी) / Total—(b) ...	1,43	50,00	50,00	50,00
एकूण—एम / Total—M ...	2,64,35,49,01	1,95,33,84,28	1,95,33,84,28	2,05,10,50,98
एकूण—तीन-लोक लेखा ...	41,35,42,40,29	51,22,68,19,52	51,64,43,56,92	54,28,62,51,53
Total—III-Public Account				
एकूण—सर्व लेखे जमा रकमा ...	64,13,60,50,43	78,12,93,14,23	78,86,94,22,61	83,84,23,52,33
Total—All Accounts Receipts				
प्रारंभीची शिल्लक / Opening Balance* ...	-22,65,47,85	-24,56,25,56	-33,22,02,85	-41,85,85,27
एकूण—बेरीज / Grand Total ...	63,90,95,02,58	77,88,36,88,67	78,53,72,19,76	83,42,37,67,06

* ह्या आकड्यांमध्ये कोषागार बिले व दीर्घ मुदतीची तारणे यांमध्ये गुंतवलेल्या रकमांचा समावेश नाही.

* These figures are exclusive of the amounts invested in treasury bills and in long dated securities.

V—Statement of Disbursements under Debt and Deposit Heads

(रुपये हजारंत /Rs. in thousands)

खर्चाची शीर्षे Disbursements	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
एम. वित्तप्रेषणे—				
M. Remittances—				
(ए) धनप्रेष आणि वित्तप्रेषणे—				
(a) Money Orders and Other Remittances—				
एकाच महालेखाकाराला/लेखा अधिकाऱ्याला लेखा सादर करणाऱ्या अधिकाऱ्यांमधील रोख भरणा केलेल्या रकमा व समायोजने.	2,66,74,86,55	1,95,33,34,28	1,95,33,34,28	2,05,10,00,98
8782, Cash Remittances and adjustments between Officers rendering Accounts to the same Accountant General/Accounts Officer.				
एकूण—(ए) / Total—(a) ...	2,66,74,86,55	1,95,33,34,28	1,95,33,34,28	2,05,10,00,98
(बी) आंतरशासकीय समायोजन लेखे—				
(b) Inter Government Adjustment Accounts—				
केंद्र सरकार व राज्य शासन यांमधील समायोजन लेखा
8786, Adjusting Account between Central and State Governments				
रेल्वे समायोजन लेखा
8787, Adjusting Account with Railways				
डाक व तार समायोजन लेखा
8788, Adjusting Account with Posts and Telegraphs				
संरक्षण समायोजन लेखा
8789, Adjusting Account with Defence				
आंतरराज्यीय निलंबन लेखा ...	-3,97,80	50,00	64,71,24	50,00
8793, Inter-state Suspense Account				
एकूण—(बी) / Total—(b) ...	-3,97,80	50,00	64,71,24	50,00
एकूण—एम / Total—M ...	2,66,70,88,75	1,95,33,84,28	1,95,98,05,52	2,05,10,50,98
एकूण—तीन-लोक लेखा ...	41,41,68,11,32	51,05,13,28,99	50,71,03,49,98	53,79,21,71,57
Total—III-Public Account				
एकूण—सर्व लेखे खर्च रकमा ...	64,24,17,05,43	78,12,77,22,89	78,95,58,05,03	83,83,19,38,24
Total—All Accounts Disbursements				
अखेरची शिल्लक / Closing Balance* ...	-33,22,02,85	-24,40,34,22	-41,85,85,27	-40,81,71,18
एकूण—बेरीज / Grand Total ...	63,90,95,02,58	77,88,36,88,67	78,53,72,19,76	83,42,37,67,06

विधानसभेच्या मतदानासाठी स्थूल मागण्या सादर करताना अनुसरावयाच्या कार्यपद्धतीवरील टीप

विधानमंडळाच्या कायद्याद्वारे विनियोजन केले असल्याशिवाय संविधानाच्या उपबंधान्वये राज्याच्या एकत्रित निधीतून कोणतीही रक्कम काढता येत नाही. म्हणजे, राज्याच्या एकत्रित निधीमधून प्रत्येक प्रधान लेखा शीर्षानुसार किंवा मागणीनुसार वित्तीय वर्षामध्ये करावयाच्या निश्चित खर्चाला राज्य विधानमंडळाची विशेषेकरून अधिकृत मंजूरी आवश्यक असते. भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांनी ठरवून दिलेल्या लेखांकन पद्धतीनुसार, त्या त्या प्रधान शीर्षाखालील खर्च कमी करून जमेच्या किंवा वसुलीच्या रकमा लेख्यात समायोजित केलेल्या असल्या तरीही अशा प्रकारची मंजूरी आवश्यक असते. तदनुसार विधानसभेच्या मतासाठी सादर केलेली २०१७-२०१८ ची स्थूल विनियोजने व राज्याच्या एकत्रित निधीवर आकारावयाची विनियोजने दर्शविणारी अनुसूची पृष्ठे १ ते १४९ वर छापलेली आहेत. अनुसूचीतील काही मागण्यांत समाविष्ट करण्यात आलेला खर्च हा एकाहून अधिक मंत्र्यांशी संबंधित असल्यामुळे सोयीच्या दृष्टीने अशा मागण्या अधिकतम तरतुदींवर नियंत्रण असणाऱ्या मंत्र्यांच्या नावाखाली आल्या आहेत.

२. अर्थसंकल्पीय अंदाजातील खर्चात कपात करून काढलेले स्थूल अंदाज व वसुलीच्या रकमा वेगवेगळ्या रीतीने दर्शविण्याकरिता महसुली व भांडवली विभागांतील खर्चाच्या प्रत्येक प्रधान शीर्षाचे तीन भाग करण्यात आले आहेत. भाग एकमध्ये गौण शीर्षानुसार स्थूल आकडे प्रत्येक गौण शीर्षाखालील वसुलीच्या रकमा आणि प्रधान शीर्षाखालील निव्वळ रकमा दर्शविण्यात आल्या आहेत. भाग दोनमध्ये स्थूल अंदाजाचा तपशील देण्यात आला आहे आणि भाग तीनमध्ये खर्चात कपात करून लेख्यात समायोजित केलेल्या वसुलीच्या रकमांचा तपशील दर्शविण्यात आला आहे. या प्रकाशनातील विवरणपत्र दोन आणि तीनमध्ये दर्शविलेले महसुली व भांडवली विभागातील आकडे हे निव्वळ खर्चाचे आहेत आणि त्यामुळे, खर्चाच्या संबंधित प्रधान लेखा शीर्षाखाली जमा खाती टाकलेल्या रकमा आणि वसुलीच्या रकमा यांच्या बाबतीत ते आकडे स्थूल विनियोजनांच्या अनुसूचीत दर्शविलेल्या खर्चाच्या आकड्यांहून भिन्न आहेत.

३. भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २०३ (३) अन्वये आवश्यक असल्याप्रमाणे, महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांनी विनियोजन अनुसूचीमध्ये नमूद केलेल्या २०१७-२०१८ च्या अनुदानविषयक मागण्यांचा विचार करण्याची महाराष्ट्र विधानसभेला शिफारस केली आहे.

A NOTE ON THE PROCEDURE OF PRESENTING GROSS DEMANDS TO THE VOTE OF THE LEGISLATIVE ASSEMBLY

Under the provisions of the Constitution, it is not permissible to withdraw any money from the Consolidated Fund of the State except under appropriation made by law of the Legislature. In other words, positive expenditure to be incurred during a financial year out of the Consolidated Fund of the State under each major head of account or a demand is required to be specifically authorised by the State Legislature, notwithstanding the receipts or recoveries under the major head or demand which are adjusted in reduction of the expenditure thereunder, according to the principles of accounting laid down by the Comptroller and Auditor General of India. Accordingly, a schedule showing the gross appropriations for the year 2017-2018 which are put to the vote of the Legislative Assembly and also those that are proposed to be charged on the Consolidated Fund of the State is printed at pages 1 to 149

. Expenditure included in some of the demands in the Scheduled pertains to more than one Minister. For convenience such demands are shown in the name of the Minister controlling the largest provision.

2. The Governor of Maharashtra has recommended to the Maharashtra Legislative Assembly the consideration of the demands for grants for 2017-2018 specified in the Schedule of Appropriations as required by Article 203 (3) of the Constitution of India.